

VAJAT ERP

BROJ:78

CENA 2 D.

DOK HOLIDEJ

VIKEND ROMAN

ZAKASNELA OSVETA

5. avgusta kod vašeg prodavca
CRNOPUTI KORMILAR

Peti broj nove serije
„VIKEND ROMANA”
uzbudljive
avanture čuvenog
detektiva

LARI KENTA

cena pojedine sveske 2 dinara

TRINAESTI BROJ
STRIPOTEKE „PANORAMA”

PANORAMA

OD 1. AVGUSTA U NOVOJ OPREMI

**ZAKASNELA
OSVETA**

Naslov originala:

WILLIAM MARK

„POSTMASTER JEFFERSON“

Copyright 1970. by Martin Kelter Verlag

ZAKASNELA OSVETA

Bilo je to u Vajomingu, južno od reke. Noć se nadnela nad preriju. Vetar sa istoka donosio je miris šuma i svežinu sa obližnje planine.

Dva jahača grabila su na umornim konjima, prema velikom ranču, koji se nalazio na jednoj uzvišici.

Oven Tumbler je stajao na otvorenoj kapiji i gledao jahače kako nailaze.

— Hej, Džef — doviknuo je jednom momku, koji je upravo sakupljao maramice sa konopca i premeštao ih na ogradu, šaleći se tako sa devojkom koja je ispomagala u kuhinji. — Džef, pogledaj, evo dolaze dva jahača!

Dva kauboja su stajala da sačekaju pridošlice. Kada su stigli do kapije, Džef reče:

— Šta hoćete vas dvojica? Nadzornik nikome ništa ne daje. Ni hleb, ni čorbu!

Jahači nisu ništa rekli, nego su nastavili da jašu pored kauboja.

Zaustavili su se tek pred ran-

čerskom kućom i sjahali s konja. Jedna žena izađe na verandu. Bila je stara i pogrbljena, ali je energično udarila štapom o trem.

— 'Bro, veče! — pozdravi jedan od jahača. — Mogu li da govorim sa rančerom, gospođo?

— Šta hoćete? — promrsi žena.

— Pa rekao sam da bih...

— Ja sam rančer! — prekide ga stara žena i pođe korak napred.

Pridošlice skinuše šešire.

— Tražimo smeštaj za noćas. Sneg samo što nije pao.

— Da, sneg se oseća u vazduhu. Dobro, mogli biste da prenoćite gore u ambaru. No, prvo treba da vas vidi moj nadzornik.

— Gde bismo mogli da ga nađemo?

— Treba da je u štali. Nešto nije u redu sa bikom.

Jedan od jahača dobaci svom saputniku uzde i pođe preko dvorišta prema dugačkoj prostranoj štali.

Bio je to veoma visok plećat čovek u crnom kožnom odelu. Svetlost koja je dopirala iz štale obasjala je njegovo oštro, muževno, preplanulo lice.

To je bio maršal iz Dodž Sitija Vajat Erp, koji je zajedno sa svojim prijateljem Holidejem došao sa severa. Nalazio se na putu za Kanzas. Obojica su gonilaubicu žene iz Dodža, Majka Helegana i konačno ga uhvatili na jezeru Flethid.

Dok je kockar sada čekao u podnožju stepenica ispred rančerske kuće, držeći konje, čovek iz Misurija je stigao do štale. Otvorio je vrata i osmotrio prostranu štalu osvetljenu sa nekoliko fenjera.

Iz jednog, nešto izdvojenog, visoko ograđenog boksa čuli su se glasovi nekolicine uzbuđenih ljudi.

— Znoji se kao da je neko sipao kofama vodu na njega, gazda!

— Znam, neka ga đavo nosi!

— Izgleda veoma loše, gazda — ubacio je drugi. — Drhti celim telom.

— Pusti me, kao da ja ne vidim!

— Još će uginuti — usudi se da kaže jedan kauboj gotovo šapatom.

— Zaveži! — odjeknuo je ljutit glas nadzornika.

— Ne može više da legne. Ukočio se!

— Možda je to neka posebna bolest?

Maršal se približi boksu i pogleda kroz prislonjena vrata.

Unutra su stajala šestorica momaka, okupljeni oko jednog snažnog bika. Bila je to divna životinja, teška, mišićava. Mladi bik jedva ako je imao pet godina.

— Gotovo je, gazda — reče vi-

sok kauboj, lica posutog pegama. — Kod Edloa sam video sličan napad.

— Gledaj svoja posla, čoveče! — procedi krupan, dežmekast čovek, koji je šesir gurnuo na potiljak i s vremena na vreme, uzbuđen, brisao graške znoja koje su mu izbijale po čelu. Palčeve je zadenuo u naramenice, koje su mu držale široke pantalone gotovo pod samim pazuhom.

Posmatrao je bolesnu životinju s mešavinom gneva i očajanja.

Iznenada jedan kauboj majmunskog lica munu rančera i pokaza na nepoznatog koji je stajao u štali. Pini okrete glavu i odmah nabra obrve:

— Šta hoćete? Ko ste vi, uopšte?

— Tražim nadzornika. Gospođa mi je rekla da ga ovde mogu naći.

Čovek majmunskog lica se počesa iza uha i upita:

— Nadzornik sam ja. Šta hoćete?

Rančer mu međutim upade u reč:

— Ono što on hoće potpuno je nevažno. Mi ovde imamo drugih brigaa. Mućimo se sa ovim bikom. Otrovaa je. Moje najbolje grlo! Vredi tri stotine goveda i ja ga ipak za toliko ne bih menjao. On je nezamenljiv. Mora da ga je neko otrovao. Nekim sredstvom protiv pacova!

— Ja mislim da on ima šap, gazda. On je gotov, ako to ima. To je čak prilepčivo. Čoveče! — vikao je dugonja sa brkoyima. — Ja ću da napustim boks, gazda. To je zarazno. Znam ja te stvari. Idem!

Rančer ga gurnu tako da se zalapio za žid štale.

— Gubi se, poganče! Što se mene tiče, možeš da ideš i do đavola! Moj bik! Moj ponos! Neko od vas lupeža mu je dao otrov za pacove! Šta je s

tobom, Bredak? Zašto si tako pobledeo odjednom?

Dokopao je malog krivonogog momka i počeo da ga steže gnevno za gušu.

— Da nisi ti, ništavilo jedno? Ti si inače u ljutnji pretio da ćeš tog bika oterati sa imanja! Ubiću te! Rastrgnuću te na komade! Ti si mu dao otrov za pacove. Priznaj, čoveče!

Ostali su mirno posmatrali kako gazda gotovo davi malog kauboja.

— Hej — rekao je stranac s vrata. — Ostavite tog maleckog na miru. Bik nije otrovan.

Rančer smesta pusti kauboja.

Svi su sada piljili u stranca.

— Ovaj je još uvek ovde — promrsi rančer.

Nadzornik povika ljutito.

— Šta ti pada na pamet čoveče! Raskinuću te na komade, skitnico!

Zaleteo se prema maršalu, kako bi ga udarcem pesnice izbacio iz štale.

Munjevitim i spretnim pokretom maršal izbeže udarac, uhvati nadzornika za ruku i povuče ga u stranu.

— Ne tako brzopleto i nepromišljeno, čoveče!

Rančer je od gneva stezao pesnice, tako da su mu zglobovi pobeleli.

— Šta sad to treba da znači, stranče!? Već sam vam rekao da je bik otrovan. Zar i sami ne uvidate da sam očajan, da ne znam šta ću od briga.

— Bik nije otrovan — ponovi maršal.

— Kako? Što se mešate, čoveče! Ili da niste vi možda... možda ste veterinar?

Rančer se za trenutak ponadao, hvatao se za sve, za slamku.

— Nisam. Ali vam bez obzira na to tvrdim da bik nije otrovan.

Nadzornik ga gnevno odmeri pogledom.

— Samo nam je nadržilekar još nedostajao! Gubite se, inače će još biti batina!

Čovek iz Misurija se okrete.

— U redu, dajte mu onda neko sredstvo protiv otrova za pacove i protiv šapa, pa ćete se valjda sami uveriti!

Pošao je napolje.

Kauboji su zbunjeno gledali za njim. Onda je rančer potrčao napolje i stigao ga.

— Hej, čoveče, recite konačno istinu! Jeste li vi veterinar?

— Ne.

Vajat je išao dalje.

Rančer, koji je trčao za njim, saplete se o vile i gotovo pade.

— Čekajte, molim vas! Šta je mom biku, ako, kako kažete, nije otrovan i nije zaražen šapom? Otrov je, naime, ležao gore, iznad boksova na pregradi.

— O, na pregradi iznad boksova? — primeti Vajat, ne baš mnogo zainteresovano. — Moram da primećim da mu je to bilo izuzetno povoljno mesto. Trebalo je samo da ga neki miš malo gurne pa da uleti biku pravo u njušku. Pravo čudo da se tako nešto nije i dogodilo!

— Ne, ne, ali mora da mu je neko dao otrov. Mislim sa hranom ili sa vodom. Prejdis, onaj kreolac, na primer. On me mrzi. To mi je dobro poznato.

— Do viđenja, rančeru!

Vajat je grabio dalje.

— Mister — ječao je stočar idući za njim.

U to se kraj Vajata iznenada stvori i nadzornik i uhvati ga za mišicu.

Maršal ga odgurnu.

— Nemojte me zadržavati, kauboju!

— Bik, mister, razumite me... konačno — moljakao je on — to je najskupocenije grlo na celom imanju. Gazda je na izložbi u Čikagu dobio prvu nagradu. I ja sam putovao sa njim, sa posebnim furgonom za stoku. Trajalo je sedam nedelja. Čitava večnost!

— Ostavite me na miru!

— Mister, čujte me! Bio je meni poveren na brigu, kao, uostalom, sve na ovom prokletom ranču. Sada sam ja za sve kriv. Ja i niko drugi. Shvatate li? Tako je to ovde. Kada dirinčiš, niko to ne primećuje, a kada se nešto dogodi, sve se svali na tebe. Ne, očigledno vi to ne shvatate. Ako sam se malopre tako nepromišljeno poneo, to je samo zbog uzbuđenja. Van sebe sam. Vi ste, uostalom, i sami stočar, vidi se po vama. Ja...

Vajat najzad zastade.

— Šta vi zapravo hoćete?

Nadzornik je teško disao.

— Možete li nam pomoći? Možda, mislio sam... vi znate više. Vi ste, kako bih se izrazio, upola veterinar...

— Nisam to, već sam vam rekao.

— Ali... vi ste sami rekli da bik...

— Rekao sam samo da bik nije otrovan. To je tačno. Da jeste, primetio bih sigurno.

— Pa šta mu je onda kog đavola? Da ipak nije šap kako je to onaj pegavi posumnjao?

— Besmislica!

— Da nema možda slinavku?

— Ni to, sigurno!

Maršal je nastavio da ide prema svom konju. Nadzornik je ostao da stoji u sred dvorišta.

— Šta se desilo? — upitao je Holidej, kada je maršal stigao do njega.

— Bik je negde nešto progutao. Možda kamen ili komad nekog metala.

Holidej protrlja bradu.

— Neko skupoceno grlo?

— Veoma. Retko kada sam viđao tako divnog bika.

— I?

Vajat se zagleda pravo u oči kockaru.

— Da li bi ste imali hrabrosti?

Holidej se tiho nasmeja.

— Vi me doista precenjujete, Vajat. Ja sam zubni lekar, a ne veterinar i to još hirurg.

— Video sam ja da vi činite i ono što bi retko koji lekar mogao ili se usudio. Vadili ste iz ljudi metke i onda kada su se nalazili na veoma opasnim mestima.

— Pa šta? — Holidej pogleda prema štali. — Jeli to neki stari bik?

— Naprotiv. Najviše može da ima pet godina.

Kockar zamišljeno zapali cigaretu.

— Jednom sam čak i to radio. Preko, u Koloradu, sam pre nekoliko godina zajedno sa jednim veterinarom izveo takvu operaciju.

— I?

— Uspela je.

— Zar nije teže, na primer, izvaditi metak iz čoveka koji se nalazi tik uz samo srce?

— Jeste... ali i ovo je veoma teško. Uostalom, ne može se upoređivati.

U to im je prišao rančer.

— Vi tražite prenoćište?

Vajat vide staricu kako stoji iza rančera. Sigurno mu je bila majka. Dakle, ona mu je rekla.

— Da, mister, tražimo prenoćište za jednu noć.

Stočar promrsi:

— Možete prenoćiti. Nego, šta je sa bikom?

— Ne mogu da vidim šta je u životinji. U svakom slučaju, nije otrovan. Osim toga, nema ni šap.

— Pa šta mu je onda kog đavola?

— Teško je to reći. Sumnjam da je progutao neki kamen ili komad metala, ili tako nešto. Ima nešto u telu što ne može da izbaci.

— Mogao bi dakle ipak biti otrov za pacove?

— Sasvim sigurno nije. Bez obzira što se nalazio na neprikladnom mestu.

Rančer se ljutito nakašlja. Onda povika iz sveg glasa:

— Nortone, sutra treba sve očistiti i urediti. I štalu i dvorište. Jesi li razumeo? Teško vama ako posle toga nađem trag nekog pacova.

— Hoćete li sada da pogledate gore? — upitao je mali Bredak koji im se upravo približavao.

Gazda se brecnu na njega.

— Ništa neću da gledam. Na posao! Lično ću proveriti kako je urađeno!

Vajat i Holidej su se uputili prema ambaru.

— Kuda ste krenuli? — doviknuo je nadzornik za njima.

— Gospođa je rekla da možemo spavati na senu u ambaru.

— Aha.

— Da — javi se sada starica. — To sam im ja rekla.

Nadzornik promrsi:

— Svakojaki svet se u poslednje vreme muva po ovom kraju, sam đavo zna koji je to šljami!

Maršal se vrati nekoliko koraka nazad.

— Šta ste to rekli, mister?

— Rekao sam da se svakakav šljami mota ovuda po visoravni u poslednje vreme.

— Na koga ste pri tom mislili?

— Na šljami i ološ, na koga bih inače?

— Nadam se da pri tom niste mislili na nas, mister Norton? — upitao je čovek iz Misurije sa neskrivenom pretnjom u glasu.

Nadzornik se podboči i odmeri ga ljutito:

— Čujte, čoveče, vi ste mi već malopre nagazili na žulj. Sada ću vam nešto reći: meni ima da zahvalite ako ostanete ovde da prenoćite. Da li vam je jasno? Ja vodim ranč i o svemu se ja lično brinem. I...

— I za bika, naravno? — upita Vajat spremno.

Norton je kipeo od gneva.

— Dal — zagrme rančer. — I za bika, naravno! Taj veličanstveni Norton nije mirovao dok ovde nije postao nadzornik, sve dok nije potisnuo ostarelog Gevilena. A sada nam bik samo što nije uginuo!

— Gazdal — Nadzornik se naglo okrete. — Pa nije valjda to moja krivica? Znam ja dobro šta ta životinja znači za naš ranč. Nije moja krivica...

— To smo već nekoliko puta čuli — uzvрати rančer nemilosrdno.

— A vi baš mene okrivljujete. Ja sam sve činio za tog bika. Uvek, sve! I sami to znate. Bio sam s vama dole u Roki Springsu kada ste ga i kupili. Ja sam ga pre pola godine, kada se stara štala zapalila, izvukao iz vatre po cenu života. Ja...

Nat Pini pohita prema nadzorniku i uhvati ga za jaku.

— Čemu pomaže ta kuknjava i hvalisanje, Norton! Bik će uginuti. Ja ne mogu tek tako da kupim drugog. Zna li vi uopšte koliko staje takva životinja?

— Znam dobro, gazda. I te kako znam.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija čula su još prepirku i pošto su zatvorila vrata ambara.

Holidej povede konje i veza ih za jednu gredu. Dok je skidao sedlo, rekao je Vajatu:

— Ipak je sreća biti siromah kao ubogi đavo i posedovati samo ono što nosiš na sebi.

— Hej — uzvratu mu maršal. — Zar nemate lepu gomilu mirišljavih novčanica u Kansas banci u Dodž Sitiju?

— Nekad bilo sada se pominje. Ovaj put je gotovo sve odneo.

Vajat je zamišljeno vukao vrhom čizme po zemlji.

— Šteta što ovde nema u blizini neka kockarnica kako biste mogli malo da poboljšate svoje finansije.

Holidej se nasmeja.

— Vi ste pravi podrugljivac, maršale. Kada sam poslednji put seo za kockarski sto? Hajde, recite sami!

— Ako se ne varam, bilo je to u Tombstonu.

— Tako je, i imao sam za pro-

tivnika jednog prevejanog kockara. Najboljeg i najprevejanijeg od svih sa kojima sam sedeo za sto. Izvesnog Erpa. Jeste li već čuli za njega? Zaradio sam deset dolara od njega... Verovatno ni danas ne može zbog toga da spava...

— Pa taj Holidej je bio veoma ljubazan prema meni. Nedavno mi je poklonio novu šnalu za moj opasač. Vredi sigurno dva puta više od onoga što sam izgubio na kartama. Ima i takvih, samo veoma malo.

Rasprava u dvorištu postala je još glasnija.

Onda je došlo i do tuče. Kauboj Bredak i nadzornik.

Rančer ih je s mukom razvadio.

Umešala se i stara žena. Počela je da viče s trema:

— Hoće li bik od toga možda ozdraviti? Idiotti jedni!

Za trenutak je nastala tišina, a onda je svađa nastavljena.

Vlasnika imanja je već izdalo strpljenje.

— Tišina, idiotti! Ništa nam ne vredi. Moramo da sačekamo do sutra ujutro!

U ambaru se čulo šuškanje.

— Miševi! — uzviknu Holidej s gađenjem. — Kako ih samo mrzim!

Vajat je već zakoračio na merdevine, koje vode gore u seno, kada začu kako kockar nešto pretura po bisagama.

— Šta sam ono hteo da vas pitam? Da li je i vama možda žao?

— Koga to?

— Pa bika, naravno. Sirota životinja stoji i drhti okupana znojem sa kamenom u truhu.

Vajat je stao na drugu prečagu. Holidej je neko vreme ćutao, a onda zazviždao kroz zube.

— Prokletstvo, baš sam umoran. Ali jadni bik konačno ne može ni-
čemu da se nada od onih idiota ko-
ji se vrzmaju oko njega. Hajdemo,
malo bih ga pogledao.

Vajat se u trenutku stvori na ze-
mlji. Dobro je poznavao svog pri-
jatelja. Znao je da uvek svakom
pomaže kada je bespomoćan: životi-
njama i ljudima.

Napustili su ambar i uputili se
prema štali.

Rančer i kauboji su stajali ispod
prozora štale gde je svetlost dopi-
rala. Lica su im bila tvrda i na-
mrgođena. Delovali su zbunjeno i
bespomoćno.

Bik je za ovaj ranč značio mnogo.
Bio je prvoklasno rasno grlo i mo-
gao je da još godinama obezbeđuje
podmladak prvoklasnih goveda.

Sada je bik u svom boksu preživ-
ljavao svoje poslednje trenutke, a
kauboji su žagorili pred vratima,
nemoćni da bilo šta preduzmu.

Vajat pogleda rančera.

— Može li Dok da ga malo pogle-
da?

Svi okupljeni se trgoše.

— Kazali ste: Dok?

Sada su svi netremice posmatrali
drugog stranca. Nisu skidali pogled
sa njegove visoke, vitke prilike.

Nadzornik se prvi snašao.

— Dok? — potrčao je prema stal-
skim vratima i naglo ih otvorio. —
Ali, naravno, ako Dok hoće da ga
vidi.

Naglasio je to kao da govori o
svevišnjem i svemogućem.

— Nebesa! On je lekar! — jedva
je prevaleo rančer preko usana. Pa
to ne može biti istina. Doktor! Pravi
doktor!

Svi su pohrlili prema malom bok-
su.

Holidej je stajao kod bikove glave
i posmatrao zakrvavljene oči boles-
ne životinje.

Vajat nije skidao pogled sa svog
prijatelja.

Bio je to pravi lekar, to je tačno,
ali ne veterinar nego zubni lekar!

Maršal ga je do sada video kako
operiše hladna, mirna lica; u situ-
acijama kada bi svaki drugi lekar
izgubio hrabrosti i samopouzdanje.
On je to uvek majstorski uspevao da
obavi.

Ljudi sa ranča su gledali stranca
i iz pogleda im se čitalo da sada sve
nade polažu u njega. Doktor! Gospo-
de, došao je kao dar s neba!

— Još juče je jeo — reče bojaž-
ljivo kauboj Bredak.

— Da, ali je zato stajao cele noći
— umeša se nadzornik, čime je po-
kazao da je celu noć bdeo kraj ži-
votinje.

— Otkud to znate? — pitanje je
postavio Vajat Erp.

Norton poblede, jer je osetio da
ga gazda sada posmatra podozrivo.

— Jer... bio sam ovde.

— Zašto ste bili ovde?

— Zato što je bik frktao i stalno
se glavom udarao u trbuh. Konač-
no, nije hteo da legne do jedanaest,
što inače nikada ne čini. Zbog toga
sam ostao.

Rančer mu priđe:

— Šta? Celu noć ste bili u štali?

— Da — odgovori nadzornik žu-
stro.

— Čoveče, pa vi ste i prethodne
noći znali da je otrovan i ništa mi
niste govorili do jutros, kada sam
video da bik drhti i da se znoji. Vi,
lupežu! Vi... vi jednom ste mi već

rekli da ću platiti svoju hvalisavost...

Holidej reče zvonkim glasom:

— Životinja je progutala neki predmet, mister.

Posle tih reči nastala je grobna tišina. Tek posle dva minuta rančer je procedio:

— Metal?

— Može biti. Možda neki gvozdeni predmet, veliki ekser.

Rančer podiže pogled prema gredama.

— Ekser... veliki ekseri za balvane... ja sam ih gore zaboravio, nekoliko njih.

Posle toga vlasniku bika glava klonu na grudi.

Vajat je sad i sam pogledao gore prema tavanici i galeriji.

— Pa to je mogao da bude taj otrov, rančeru.

Holidej je krenuo napolje. Norton izlete ispred njega i ostade u otvoru vrata sa podignutim rukama.

— Ne! — uzviknuo je očajničkim glasom.

Kockar ga ledeno odmeri:

— Šta vi hoćete?

— Dok, molim vas, morate nam pomoći!

— Pa pošao sam po lekarsku torbu.

Kaubojeve ruke klonuše.

Kockar ode do ambara. Kada se vratio, u štali je vladala napregnuta tišina.

Ljudi su ga upitno posmatrali. Dok zastade na vratima.

— Koliko da ne dođe do nespo razuma, ja nisam veterinar. Ja sam zubni lekar i vidar rana.

— Dok! — rekao je uzbuđeno rančer. — Počnite odmah! Počnite! Vidite ga kako drhti.

— Ne znam hoću li moći da mu pomognem.

Holidej se odmah dao na posao. Bilo je užasno.

Maršal, koji je doista imao gvozdeno živce, morao je nekoliko puta da stegne zube, a kauboji su jedan za drugim izlazili iz boksa i trudili se da što pre izađu iz štale.

Na kraju su dva prijatelja iz Dodž Sitiya ostala sama. Snažna životinja se gotovo nestvarnom snagom odupirala, iako su joj noge bile vezane. Nije dozvoljavala da joj se priđe.

Tek posle petnaest minuta je snažni bik izgubio svest.

Punih pola sata trajala operacija. Onda se Holidej najzad uspravio. Na dlanu je držao ogromni ekser.

Rančer je stajao na ulaznim vratima štale. Iza njega nadzornik. Držao je u ruci fenjer.

— Dok, je li gotovo?

— Gotovo? Ne znam, nadam se da će živeti još desetak godina, ali ipak valja sačekati...

Kockar je onda predao vlasniku veliki ekser, koji je izvadio iz tela životinje.

—O—

Sledećeg jutra su Erp i Holidej hteli da nastave put. Rančer Pini je odmahivao glavom:

— Ostanite, molim vas. Samo još jedan dan. Ako se nešto komplikuje, mi ovde sami ne možemo ništa. Mi smo obični, neuki stočari. Znate to i sami.

Maršal pogleda u ledenosivo nebo. Onda je izmenjao poglede sa svojim prijateljem.

— U redu! Ostaćemo još jedan dan.

Stanje operisanog bika nije se bitno menjalo. Ležao je na zemlji i tiho ječao.

U pet sati ujutro narednog dana Dok i Vajat se uputiše u štalu.

Pini i njegov nadzornik ležali su u slami i tako glasno hrkali da čoveka podiđe jeza.

— Ovde sasvim sigurno nema više pacova. Svi su se razbežali glavom bez obzira. Pini ne mora da troši novac na otrov. Dovoljno je da on i njegov nadzornik prenoće u štali — rekao je Holidej, šaleći se.

— Hej! — uzviknu Vajat Erp, otvarajući vrata boksa.

Bik je stajao i gledao oko sebe, a onda riknuo da je štala odzvanjala.

Dva spavača u slami se trgoše.

— Gazda! Bik! Gazda!

Skočili su na noge i prišli vratima boksa.

Holidej je čučao pored bika i pregledao ranu.

Rančer je s nevericom posmatrao životinju.

— Buli — mucao je i položio bojažljivo ruku na leđa kolosa. — Buli, jesi li se izvukao? Prokletstvo, neka me đavo odnese ako samo još jednom zaboravim eksere. — Onda je počeo da viče: — Norton! Čoveče da li je otrov za pacove sklonjen?

Nadzornik je odgovorio, ne skidajući pogled sa bika:

— Odavno već. Odavno, mister Pini.

Dva presrećna čoveka izvukla su svoje goste podvrisakujući u dvorište.

— Probudite se! — formalno je urlao rančer.

I nadzornik je prihvatio:

— Na noge lenje hulje! Na noge!

Vreme je da se ustane! Treba nešto da vidite.

U dugim belim gaćama i potkošuljama sa dugim rukavima dolazili su dremljivi kauboји i prilazili štali. Neki od njih su čak držali revolve-re u rukama.

Rančer pokaza na dvojicu stranaca.

— Poglédajte ovu dvojicu, momci! Njima je uspelo. On stoji. Stoji na sve četiri.

— Stoji? — upitao je krivonogi kauboј.

— Da, stoji. Idite u štalu, lenjivci. Pogledajte našeg debeljka! Dok i njegov prijatelj su ga izlećili! Izvukli su mu iz trbuha ovaj komad gvožđa...

Po stoti put izvukao je rančer iz džepa veliki gvozdeni ekser i posmatrao ga sa nevericom.

— Kako se tako nešto uopšte može progutati?!

Ni on ni bilo ko drugi nije ni slutio da ovaj ekser dug tri inča nije pao sa greda u valov za hranu, nego ga je ruka jednog zlog, paklenog čoveka gurnula tako u hranu da ga je bik morao progutati...

—O—

I sledećeg dana bilo je nemoguće otputovati, napustiti ranč.

Rančer je bio uporan:

— Ljudi, za nedelju dana je i onako moj rođendan, pedeseti rođendan. Da li ću ga slaviti za nedelju dana ili sada sasvim je svejedno. Dakle, treba da proslavimo odjednom dve stvari: moj rođendan i rođendan bika. Ovo mu sada dođe kao da se ponovo rodio. Treba da slavimo sa Dokom i njegovim

prijateljem. Hej — prekinuo je rančer i pogledao kockara. — Kako se vi, uopšte, zovete? Mi vam čak ne znamo ime.

— Holidej — uzvratil kockar, pogledavši maršala ispod oka.

Potrajalo je dve sekunde, a onda kao da je dinamit među kaubojima eksplodirao.

— Dakle — nastavio je rančer — Dok Holidej. Dakle Dok... Dok...

— Naglo je okrenuo glavu. — Sada je posmatrao kockara i njegovog prijatelja široko razrogačenih očiju.

— Dok Holidej?

— Tako je, mister — potvrdi Holidej.

— Prokletstvo, pa vi imate veliko i slavno ime.

— Mislite?

Rančerovo lice se izdužilo. Iznenada je upitao čoveka iz Misurija:

— A vaše ime mister, kako ono glasi?

— Ja se zovem Erp!

Kauboji su stajali potpuno ukočeni. Prvi se pribrao nadzornik.

— Da, dakle to je prilično ovaj... izuzetno... Vaše ime je takođe poznato i slavno na celom zapadu, mister.

— Tu se ništa ne može izmeniti — uzvratil Vajat nemarno.

Opet je neko vreme vladala tišina.

Rančer je izvadil lulu iz džepa i počeo „zamišljeno“ da je gricka. Zaboravio je da je upali.

— Dok Holidej? Hm, da niste vi baš onaj poznati Dok Holidej?

— Ostavljam vama da vi zaključujete, mister.

— A on. Kako je Erpu ime? Možemo li možda to da saznamo?

— Vajat.

Iako su svi već slutili ko je u pitanju, trgli su se kada su ga čuli iz strančevih usta.

Taj čovek je dakle bio proslavljeni maršal Erp!

A onaj drugi, koji je spasao njihovog dragocenog bika, nije niko drugi do isto toliko slavan Dok Holidej!

Neverovatno! Neshvatljivo!

Kako su se samo ponašali u početku sa tako uglednim ljudima! Prokletstvo! No zar sam Holidej nije već rekao da je zubni lekar?

Kako je, dakle, jedan zubni lekar mogao tako uspešno da operiše bika?

Holidej izvadi cigaretu iz srebrne tabakere. Na to nadzornik pritrča, kresnu šibicu o don čizme i pruži kockaru vatru.

— Mister Holidej! Ovde niko nije znao ko ste, jer vam nismo znali ime.

— Niko me nije ni pitao — uzvratil Holidej.

— Možda je to čak dobro... Ko bi pomislio da čuveni strelac može tako uspešno da operiše bika?!

Holideju je sada prišao i rančer.

— Gospodo, ja se još nisam sasvim pribrao od šoka! To je naravno sada šok od radosti! Vajat Erp je na mom ranču. To nisam mogao nikada ni da sanjam. Sasvim, sigurno ni to da će čuveni Dok Holidej mog bika, koji je već bio na ivici smrti, opet podići na noge.

Holidej prebaci cigaretu u drugi kraj usana i nasmeja se:

— Možda bi bilo manje opasno da sam ostavio eksér unutra!

— Za ime neba! — Rančer prsnu u smeh. — Ne, Dok! Vi ste to izveli prosto veličanstveno. Ne znam uop-

šte da li bi stari Grevej, uradio to tako dobro i tako sigurno. Moram reći da ste promašili profesiju. Umesto da sa maršalom jašite Državama, trebalo je da budete veterinar u Rok Springsu ili Čejeni. To sigurno donosi više novaca.

— Može biti.

Rančer zbunjenim pokretom skide šešir s glave. Onda je otvorio šaku.

— Evo, imao sam sto dolara. Dok, to je za negovanje mog debeljka. Ali sada...

Kockar odmahnu rukom:

— Ostavite samo taj novac u džepu, mister.

— Ali...

— Nema tu nikakvog: ali!

— U redu! — uzviknu nadzornik. — Ali, onda morate da ostanete još jedan dan i budete naši gosti. Čuli ste već da imamo dvostruko slavlje.

— Trostruko! — ubaci rančer. — Ko može da se pohvali da su mu Vajat Erp i Dok Holidej gosti?

Dva prijatelja su ostala još jedan dan, iako ni jedan od njih nije baš mario ovakve svetkovine.

Svetkovina je bila zalivana, jasno, velikim količinama viskija i hrana je bila veoma obilna. Trajalo je sve do zore, pa tako nisu mogli da krenu na put pre podneva.

Kada su izlazili kroz kapiju, svi kauboiji su bili tu da ih isprate.

— Srećan put, maršale! Srećan put i vama Dok! Veliko vam hvala. Sve najbolje!

— Bili bi smo sretni da možemo da vam se odužimo — dodao je nadzornik.

Bilo je već kasno veče tog dana. Dva jahača su već prevalila pola puta do Big Pinijsa, grada koji se nalazio na istoku od proplanka na kome su sada stajali.

— Tamo dole je nekakva kuća — reče maršal.

— Izgleda kao stanica za zamenu konja — zaključio kockar.

— Da, to je tačno. Preko, sa severozapada, vijuga put i prolazi pored kuće.

Pošto u kući nije više gorela lampica, dva prijatelja su odlučila da ne uznemiravaju ljude koji tamo žive.

— Zamotaćemo se u pokrivače tamo dole ispod one tri velike jele — odlučio maršal.

Ležali su tako možda četvrt sata, kada maršal odjednom poskoči i gurnu svog saputnika.

— Dok, jeste li čuli nešto?

— Da, šta je to moglo da bude? Zvuči nekako jezivo. Da li dolazi odozdo iz stanice?

— Ne meni se pre čini da je to bilo nešto među drvećem.

Odmah su bili na nogama i držali revolvere na gotovs.

Dok je kockar odvezivao konje i odveo ih u stranu, Vajat je obilazio jele i razgledao ih.

Nije mogao ništa da vidi.

Holidej se vratio i sada su zajedno ispitivali drveće i okolinu. Pažljivo su ispitivali stabla džinovskih jela. Ništa!

— Baš čudno — reče maršal i opet se umota u pokrivač i nasloni glavu na sedlo. Holidej je sledio njegov primer. Čudan šum, još jači, ponovo se čuo. Bio je tako neprijatan da ih je podišla jeza.

— Prokletstvo!

— Drvo! — uzviknu Vajat. — Pa-
šćel!

— Šta? — zgrnuo se Holidej.

Vajat je bio opet na nogama i po-
smatrao jele, čije su krošnje hrlile
put neba.

— Znam taj zvuk. Kao drvo koje
hoće da padne.

Čovek iz Misurija je mnoge zime
proveo gore u planinama Kolorada,
među drvosečama, i razumevao se
u to.

Brzo je pritrčao snažnom drveću
i počeo da opipava korenje.

— Ovde! Švevišnji... drvo... ono
je... da... dve trećine... prestru-
gano!

— Pa to je isključeno! Ko bi bio
tako lud? Pa stablo će se srušiti
pravo na krov stanice za zamenu
konja.

— Nema sumnje da će tamo pa-
sti! Ne može na drugu stranu. Nag-
nuto je prema istoku i mora da pad-
ne na krov.

— Ali, Vajat, zar ovo džinovsko
drvo neće smrskati kuću?

— Nego šta!

— Pa zar je čuvar stanice toliko
lud da tako nešto uradi? Da momak
nije možda sit života? Neobičan na-
čin za samoubistvo, nema šta.

— 'Đavo bi ga znao?

— Zar ne bi trebalo...

Ponovo se čulo preteće ječanje
džinovskog stabla.

Vajat otrča do stanice i počeo ener-
gično da udara pesnicom o vrata.
Holidej je lupao drškom revolvera.

— Otvarajte! Brzo!

Kapak na jednom, prozoru se po-
mače i pomoli se cev puške.

Kockar se povuče u zaklon.

— Ostavite tu sačmaricu pod kre-
vetom, čoveče!

Vajat je pritrčao do ugla kuće.

— Mister, jeste li vi pretesterisali
jednu od tri jele?

Na prozoru se pojavio stariji, bra-
dat čovek.

— Šta to trabunjate? — pitao je
svoje kasne posetioce.

— Pitam jeste li vi pretesterisali
tri četvrtine stabla jedne od tri je-
le?

Stari okrete glavu prema proplan-
ku na kome su jele bile.

— Da li sam ja... Jeste li vi mo-
žda? Pa ja sam srećan što se to di-
vno drveće tamo nalazi. Vi mora da
ste...

U pola rečenice ga je prekinulo
ječanje i krckanje,, koje se sada
čulo čak do stanice. Podigao je pu-
šku.

— Šta ste to učinili, skitnice?

— Bolje sklonite tu pušku — po-
novi Holidej.

— Imate li veliku sekiru? — upi-
tao je Vajat Erp.

— Šta će vam?

— Ne ispitujte, čoveče, dajte se-
kiru...

— Hteo bih da znam šta će vam
sekira...

— Ako bi ste imali još jedno pi-
tanje, ono bi vam bilo poslednje —
brecnu se Holidej.

— Da me nećete možda ustreliti?

— To i nije potrebno. Jela će se
potruditi da vas pošalje u večna lo-
višta.

Ponovo se začulo ječanje. Sada je
bilo tako jako da je čuvar stanice
iskočio kroz prozor.

— Sekiru! — doviknu mu maršal.

— Iza kuće! — Zarivena je u drv-
ljanik!

Vajat otrča.

Holidej dokopa starog čoveka i povuče ga dalje od kuće.

— Šta hoćete, čoveče?

— Tamo preko! Ako drvo padne, pašće na kuću!

— Ali, ja ništa ne shvatam! Kako je došlo do toga da jela usred noći pada. Mora da ste vi ludii? Na pola milje odavde ima toliko stabala, više nego što bi vam bilo potrebno. Osim toga, mogli ste to drveće bez ikakve bojazni strugati!

Nema sumnje, stari čuvar je svoje noćne posetioce smatrao ludim.

I to s pravom. Jedino je na njih mogao da sumnja da su pretesterisali jelu.

Gore, na proplanku, već su odjekivali oštri udarci sekire.

— Šta on sada radi?

— Pokušava da skrene pad drveta na drugu stranu.

— Zbog čega?

— Zbog toga što je tako prestrugano da bi palo na vašu kuću i od nje načinilo iverke.

— Ja ipak ništa ne shvatam. Zašto je...

— Dok, idite dalje, dalje! Može da se desi da ga ne skrenem baš daleko od kuće. Već se naginje! — vikao je Vajat sa proplanka i još jednom žestoko udario teškom sekiricom u stablo.

Džinovska jela se, krckajući i ječeći, nagnula na stranu.

Čovek iz Misurija, ponovi udarac u snažno stablo.

— Oprezno, evo je, dolazi! — vikao je maršal i sam u poslednjem trenutku skočio u stranu, što dalje, kako ga šumski gorostas u padu ne bi zakačio.

Dok Holidej i čuvar stanice uspe-

li su na vreme da se izmaknu i sklo-
ne konje.

Uz tup udarac jela se srušila u neposrednoj blizini kuće. Zemlja je nekoliko minuta podrhtavala pod snažnim udarcem.

Ljudi su ćutke gledali ogromno stablo.

Onda maršal priđe mestu, gde je jela bila prestrugana i upali šibicu. Mali treptavi plamen poigravao je iznad bele površine.

— Prokletstvo, bilo je za dlaku!

Holidej i čuvar priđoše. Kockar je ćutke posmatrao šta maršal radi.

— Nema sumnje, drvo bi palo pravo na kuću i to svom žestinom.

— Ali... — mucao je bradonja u noćnoj košulji. — Šta to uopšte treba da znači?

Vajat zgazi čizmom šibicu, skide šešir i obrisa znoj sa čela.

— To bih i ja voleo da znam.

— Da vi to niste učinili?

— Mi? Čoveče, smatrate li vi nas umobolnim?

— Da, ovaj ne... ali ko je to mogao da učini?

— Zar niste to vi?

— Ja? Zar vam nisam već kazao da sam srećan što jele tamo stoje. Ovde je leti pa i u jesen preko celog dana užasna žega. Upravo sam srećan što jele bacaju bar malo senke. Pa mi smo u svoje vreme zbog senke tih džinovskih jela i sagradili ovde stanicu.

— To znači, dakle, da je neko drugi bio tako ljubazan da vam pošalje ovo na kuću. Koga još ima ovde? Ko je ovde pored vas još zaposlen?

— Ovde? Niko.

— Ali neko je ipak morao da bude ovde.

— Kako: mora? Kad vam kažem, izuzev mene, ovde nikog nema.

Sada je bio red na maršala da svog sagovornika posmatra kao da nije baš pri zdravoj pameti.

— Zar, doista, ovde kod vas nema nikoga?

— Ne! — nervozno uzviknu bradonja.

— I nikog nije ni bilo?

— Niko osim vas nije dolazio.

— Ali, čoveče, drvo mora da je sečeno u poslednja dvadeset četiri časa.

— Jedan dan! — Čuvar se lupi šakom po čelu. — Ja sam danas odlazio u grad. Zar je moguće da je za to kratko vreme neko došao, prestrugao stablo i otišao?

— Šta vi to smatrate kratkim vremenom? Za taj rez dvojici ljudi jedva da je potrebno pola sata. Ako imaju dobru testeru, mogu i brže.

— Dva čoveka mislite?

— Da. Jednom ne bi pošlo za rukom. To se vidi da su radila dvojica. Da je jedan rez izgledao bi drugačije.

— I šta su smerali? Zašto nisu testerisali dalje, do kraja?

— To je upravo najzamršenija stvar. Ili ih je neko iznenadio, pa su morali pobegnuti, ili prosto nisu hteli dalje da testerišu?

— Ne dalje — mucao je zbunjeno čuvar. — Šta ste hteli time da kažete, mister?

— Moje ime je Erp.

— Dakle, dobro mister. Erp... šta, šta, kako se zovete?

— Erp.

— Kao maršal?

— Ja sam maršal — procedi Vajat kroz zube i još jednom se naže da pogleda mesto gde je jela iseče-

na. — Ovo je znalčki obavljen posao. Ljudi, koji su ovde testerisali jelu, nisu to radili prvi put. Nije uopšte neravno ni stepenasto. Vešto obavljeno. Tačno su prestali u trenutku kada je trebalo da bi drvo samo od sebe palo. I to tačno i nepogrešivo na stanicu.

Čuvar stanice za zamenu konja gledao je maršala, ništa ne shvatajući.

— I ja sam sam nekada to radio. Gore u šumama, kod drvoseča.

Holidej ga podozrivo odmeri.

— Da ne patite možda od nesанице, pa onda tražite sebi zabavu?

— Ne!

— Ima mesečara koji uopšte ne znaju da...

— Mister! Ja to nisam mogao učiniti. Pa maršal kaže da su to morala da testerišu dva čoveka.

— Tačno. Vi znate tačno da ste jedan od te dvojice.

— Mister!

— Holidej!

— Mi... Holidej! Da niste možda Dok Holidej?

— Ja glavom i bradom.

— Vajat Erp i Dok Holidej? To bi moglo biti priviđenje usred noći. Vajat Erp, Dok Holidej i oboreno drvo...

Maršal priđe svom konju.

— Vraćam se za pola sata, Dok!

Nije se čak ni potrudio da osedla konja, nego se samo vinuo na leđa životinje i nestao u noći.

Čuvar je iznenađeno gledao za njim.

— Šta li to sad smeras?

— Jahaće malo po okolini. Možda će mu neki čovek sa testerom preprečiti put.

— Pa zar nije rekao da su dva čoveka u pitanju?

— Da, rekao je, ali šta na putu može da se sretne to se nikada ne zna.

Stari je prolazio prstima kroz razbarušenu sedu kosu. Tek onda je shvatio.

— Pa vi još uvek sumnjate, izgleda, u mene?

— To ne mogu da kažem. Osim toga, drveće je vaše, a ne moje.

Stari pogleda Holideja pravo u oči.

— Slušajte mister, mislim Holidej... ta sumnja mi teško pada kao i oborena, posečena jela. Sve mi se čini nestvarnim kao san. I da nije ovog drveta predamnom, sigurno bih se kolebao da li je java. Ako ste doista Holidej, morali biste mi verovati. Ja sam dan i noć, nedeljama, godinama ovde u stanici. Volim to drveće. Sve je na proplanku inače golo. Stari čovek, koji je pomagao pri izgradnji ove stanice, pričao mi je da je ove jele posadio jedan indijanski poglavica pre više od sto godina. Saznao je to od jednog traperera. Vidite, ja jele volim, a osim toga su mi potrebne. One su deo mog samotnog sveta, u kome se samo na sedam minuta dnevno nešto menja. Mislim, toliko se poštanska kočija ovde zadržava. Izvodim dva konja iz korala, isprežem dva oznojena konja iz kola i sve je gotovo. Ranije je bilo nešto drugačije. U vreme kada je kočiju vozio stari Kripsi. On je ostajao ovde. Kada je dan bio posebno prijatan, znao je da ostane i po pola sata. Sedeo je ovde sa mnom na ogradi korala i pričao mi šta se dešava u svetu. Kasnije su mu na glavnoj

stanici prebacivali da mu je potrebno suviše vremena. Od tada je ostajao jedva deset minuta. Konačno više uopšte nije dolazio.

— Šta sada radi taj Krispi?

— Ah, pa on je prevalio devedeset. Živi dole u jednoj kolibi na proplanku prema gradu.

— Vidate li ga ponekad?

— Da, upravo danas sam svratio da ga posetim. Međutim, nije ga bilo... — Čuvar stanice prekide u pola rečenice pa onda reče iznenađeno — Dok, vi valjda ne mislite da je stari bio ovde da bi pretesterisao drvo da bi palo na moju stanicu?

— Ja ništa ne mislim.

Holidej uze svoje sedlo i unese ga u kuću. Kada je hteo da unese i maršalovo video je da je to čuvar već uradio.

— Ime mi je Hanter, Džim Hanter. Hladno je. Trebalo bi nešto da obučem.

— Naravno.

Holidej se muvao oko stanice, zastajao kod ograde korala, pošmatrao tri konja u njemu, koji su se posle pada džinovske jele povukli uplašeno u jedan ugao i pribili jedan uz drugog.

Kada je hteo da uđe u stanicu, čuvar je upravo izlazio. Ostavio je pušku unutra.

— Recite mi, mister Hanter, kada ste odjahali u grad?

— Danas.

— Jeli to bilo rano izjutra?

— Ne, odmah posle kočije.

— U koliko kočija dolazi?

— Odmah posle jedanaest.

— Kada ste se vratili iz grada?

— Pa, negde posle pet.

— I to vi mister Hanter nazivate

kratkim vremenom? Čoveče, pa za šest sati dvojica iskusnih drvoseča mogu da poseku tuce stabala.

— To je tačno. No, ko bi došao na tako ludu pomisao da poseče baš jednu od tri jele? Izuzev meni, one nikome na ovom svetu ne koriste.

— Svakako. Osim toga, svi su izgledi da taj neko nije hteo samo da vas liši hlada, nego da vam po mogućstvu uništi krov nad glavom pa i više od toga.

— Valjda ne mislite ozbiljno da je neko hteo da mi ugrozi život?

— Na žalost, baš tako izgleda.

Čuvar se glasno nasmeja:

— To je neukusna šala, mister Holidej. Ko bi meni, ubogom đavolu, hteo da ugrozi život. Ja nemam novaca...

— Ja i ne mislim da su ljudi, koji su se bavili ovom prljavom radom, bacili oko na vaše dolare, jer sigurno znaju da ih nemate. Nešto drugo mora da je po sredi.

— Sad tek ništa ne shvatam.

— Samo strpljenja, mister. Trenutno ni ja ništa ne shvatam. Ne, već će se sve polako rasvetliti.

Stari je svaki čas brisao čelo, kao da hoće da odagna ispred očiju i iz glave nešto što ga je zastrašivalo. Sve ovo mu se činilo kao san, mora. Ko bi mogao da bude toliko lud da baš njemu, usamljenom čoveku, na usamljenoj planinskoj visoravni, baci drvo na kuću?

Sama ta pomisao bila je po sebi apsurdna.

Sedeli su ćutke jedan uz drugog na maloj drvenoj klupi ispred stаницe. Uprkos noćnoj svežini, čuvaru izgleda nije padalo na pamet da kockara pozove u kuću. Osećao se sigurnijim napolju.

Trajalo je nešto više od pola sata, kada se začu topot kopita.

Maršal se vraćao.

— Ništa — rekao je kratko.

Stari čuvar klimnu glavom.

— Ja i ne znam šta ste očekivali da nađete, mister Erp?

Erp! To ime je čudno odjeknulo u njegovim ušima. He, pa maršal sigurno ne jaše tek tako kroz ovaj kraj. Mora da je opet za petama nekom banditu.

Da nije baš to čovek koji je tako besmisleno postupio, isekavši jednu od tri jele?

Nije umeo da odgovori na sopstveno pitanje. Sve mu je još uvek bilo čudno i nestvarno.

Ni maršal nije uspevao da nađe bilo kakav odgovor ili objašnjenje. Koji motiv je imao zločinac? Očigledno da se radilo o pokušaju ubistva. U to bar nije bilo sumnje.

— Recite, mister, zar ne bismo mogli da uđemo u kuću i tamo sedimo? Ovde napolju baš nije zadovoljstvo sedeti.

Holidej se nasmeja. Vajat je u mraku video kako se kočkarevi zub belasaju.

— Ne brinite za mene, maršale. Ja već pola sata sedim ovde napolju.

— Naravno, mister Erp. Hajdemo unutra — promrsi stari čuvar.

Bila je to uzana, oskudno nameštena prostorija u kojoj su se preko zime putnici okupljali i nekoliko minuta provodili kraj peći. U sobi je bilo tri klupe, dva tronošca i jedan grubo istesan sto. U dnu se nalazila peć. Starom, međutim, nije padalo na pamet da je potpali.

Vajat se uverio da li se kapci dobro zatvaraju. Zatim je dodao:

— Ne bi trebalo da govorimo suviše glasno.

Hanter ga pogleda bojažljivo:

— Kako? Zašto? Zar očekujete da će neko doći?

— Nikad se ne zna. Možda džen-tlmeni, koji su vam pripremili ta-ko surovu smrt, hoće da vide dej-stvo svoje akcije.

— Mislite da bi to moglo da bu-de?

— Isključeno u svakom slučaju nije.

Holidej je izvukao iz bisaga malu flašu viskija, koju je uvek nosio so-bom.

— Imate li dva lončeta?

— Potrebna su nam tri — primeti čuvar stanice.

— Dva — ponovi Holidej.

— Ah, tako, razumem. To je vaš i maršalov viski.

— Ne govorite gluposti, mister. Maršal ne pije viski. Prošle noći je popio pola čaše. Mogu da se opkla-dim da mu se još uvek gadi.

— Pa, noću se i ne pije viski. Noću treba spavati — zaključi mu-dro čuvar stanice.

Holidej pogleda značajno marša-la.

— Mislim maršale, da nije trebalo prekidati mister Hanterov okrepljujući san. Trebalo je da ga pustimo da spava skroz...

— Ne — uzviknu Hanter, posko-živši sa stolice i uhvati se uplaše-no za usta. — Ne crtajte mi stalno đavola na zidu, Holidej. To sve za-jedno mora da je čista slučajnost.

— Slučajnost sa testerom! — ru-gao se Holidej.

— Ili zabluda!

— Na takve zablude sa testera-

ma nisam još naišao. Ali, ko zna, možda i toga ima.

— Dok voli da se sprda — reče čuvar kroz zube i izvadi iz džepa svoju staru-izgriženu lulu.

Vajat Erp je zapalio jednu od svojih omiljenih, dugih, crnih ci-gara i upitao:

— Imate li neprijatelje?

Stari Hanter se upadljivo trže.

— Neprijatelje? Ja vas ne razu-mem, mister Erp? Kako mogu da imam neprijatelje? Ja sam siroma-šan...

— I siromašni ljudi mogu da ima-ju neprijatelje.

— Ja nemam ništa, niti sam ika-da bilo kome učinio nešto na žao.

— Ni to ništa ne znači. Možda ste pre dužeg vremena imali s nekim nekakvu prepirku, svađu. On to mo-žda nije zaboravio.

Holidej je onda ispričao maršalu o starom Kripsu, koji je godinama vozio poštansku kočiju. Njega je Hanter baš danas hteo da poseti, ali ga nije zatekao kod kuće.

— To može da bude slučajnost. Ko stanuje u kolibi na obronku, mora da ide u grad u nabavke. Pre-ma tome, ne može uvek biti kod ku-će. Osim toga, to je starac od deve-deset godina, koji više nije u stanju ni da podigne testeru.

— Ovde nije bio samo jedan čo-vek.

— Znači da ja moram imati čak dva neprijatelja, a ne samo jednog.

— Nipošto. Jedan uvek može da nađe pomoćnika. Ja čak mislim da je taj vaš tajni neprijatelj najmio dva plaćena pomoćnika, jer ne znam kako bi inače to sve izveli. Ne, inak ti plaćeni ljudi ne bi to tako dobro uradili. Prema tome, čovek koji vam

je radio o glavi, da tako kažemo, bio je svakako prisutan.

Hanter je samo odmahivao glavom. Sve je to smatrao prilično neosnovanim pretpostavkama.

— O tom čoveku — nastavio je Erp — znamo samo toliko da se razume u seču šume i da dobro ručuje testerom. Jer smisliti takav plan može samo neko ko se razume u obaranje stabala. Prema tome, dolazi u obzir samo čovek koji je drvoseča ili je to duže vremena bio.

— Vi sigurno poznajete veliki broj takvih osoba?

— Pa, moglo bi se reći. Iz vide-nja mnoge, ali bliže ni jednog.

— Jeste li sa nekim od tih imali neku svađu?

— Ne, koliko se sećam.

— Od kada živite ovde?

— Prilično dugo. Mislim da već ima sedamnaest godina.

— To je lep komad vremena. A pre toga ste živeli u Big Piniju, zar ne?

— Ne pre toga sam vozio poštansku kočiju.

— Na kojoj liniji?

— Na dvema linijama. Prvo između Rok Springsa i Logana, a onda između Rok Springsa i Džeksona.

— Dakle, druga linija vam je bila baš ova, koja vodi pored stanice.

— Da, baš ova.

— Taj čovek je morao znati da mister Hanter danas neće biti ovde u stanici — umeša se sada Holi-dej.

— Tako je, Dok. Upravo sam hteo da pitam ko je znao da danas nameravate u grad?

— Niko — odgovori čuvar spontan.

— Razmislite, razmislite dobro o

tome, mister Hanter. Da niste to možda rekli vozaču poštanske kočije kada se ovde zaustavila?

— Ne. Danas nije ni silazio sa kočije, jer ga je noga bolela.

— Aha.

— Da. Sâm sam zamenio konje. Za to me je častio cigaretom. Bila je sva istresena. Sutra ću mu je vratiti.

— Kako se on zove?

— Midlton. Džoni Midlton.

— Koliko ima godina?

— Dvadeset tri, ili možda jednu-dve više. Ne znam baš tačno. Ne poznajemo se baš mnogo, jer nemamo vremena da razgovaramo.

— Od kada on vozi kočiju?

— Pa, ima već skoro tri godine.

— On živi u Džeksonu?

— Ne, u Big Piniju.

— I vi ste odatle, ako sam dobro razumeo?

— Da i ne. Ja sam iz Rok Springsa. Moj otac se preselio u Big Pini, kada mi je bilo šest godina. Nebesa, od tada ima više od pola veka! Po tome bi se moglo doista reći da sam iz Big Pinija.

— A pratilac vozača? Čovek s puškom?

— Pratioca nema već pune dve godine — odgovori stari.

— Šta? Midlton putuje sam?

— Da.

— Kako je to moguće? Još nikada nisam čuo da na ovakvim deonicama, kakva je ova, čovek sam vozi! Pa to je i velika hrabrost, a i poverenje.

— Izgleda da sam vozač tako želi, mister Erp. Sto puta sam mu rekao da napravi izveštaj, da se žali. No on na to i ne pomišlja. Uopšte uzev on vam je veoma zatvoren tip.

Ne gleda ni levo ni desno. Jednom su ga dva lupeža napala. Jednog je šerif posle dva dana našao na putu. Midlton ga je sradio. Drugi je uhvatio maglu.

— Da niste vi možda rekli vozaču da ćete pisati glavnoj stanici u Rok Springsu i tražiti da postave suvozača?

— Ne, nipošto. Toliko se ja nikada ne bih mešao u tuđe stvari. Meni oružana pratnja ne bi ništa doprinela. Pri uprežanju i isprežanju mi inače oružani pratilac nikad ne pomaže.

— Ni mladom Midltonu takav oružani pratilac izgleda nije bio potreban?

Hanter samo sleže ramenima.

— Ne bih znao da vam kažem. Ako slučajno na tog momka sumnjate, maršale, onda je to smešno. Izvinite, ali tako je. Ja Džonija poznajem već pune tri godine, a to je, priznaćete, dovoljno.

— Uglavnom, mada nije baš pravilo — primeti Holidej.

— Bez obzira. Taj mladić sigurno ne bi došao na tako ludu pomisao da ovde iseče jelu.

Maršal otrese pepeo sa cigare.

— Teško je poverovati, jer je sa kočijom otišao u pravcu juga.

— Zašto se tako uporno raspitujete o njemu?

— Mogli bismo da se odrekemo daljeg ispitivanja, Hanter. Ali ako hoćemo da nađemo čoveka koji vam je radio o glavi, drugog načina nema.

— Nemam ništa protiv, maršale. Samo pitajte dalje.

— Ko je danas bio u kočiji?

— Jedna žena i jedan čovek.

— Stari?

— Ne, ona je bila još veoma mlada, najviše dvadeset i tri godine, lepotica...

— Mislim na čoveka?

— Ovaj, njega nisam zagledao baš tako detaljno.

— Razmislite?

— Pa, mogao je da bude vaših godina. Najviše pet godina stariji.

— Kako je bio odeven?

— Veoma dobro, kao i njegova saputnica, uostalom.

— Znači, žena je putovala s njim?

— Svakako. Smešila mu se stalno, a i kolena su im bila veoma blizu.

— U redu. Je li bio još neki konj uz kočiju, mislim vezan pozadi?

— Ne, samo zaprega.

— Zar se ona sastoji samo od dva konja?

— Na žalost. Mi smo ovde na visoravni tako siromašni, da ne možemo da priuštimo sebi četvoropreg. Ja sam mister Džefersonu već dva puta o tome govorio.

— Ko je to?

— Džeferson? Šef pošte u Rok Springsu.

— Jeste li često postavljali takve zahteve?

— Ne, nipošto.

— I šta vam je taj čovek odgovorio?

— Nije ni on gazda Fargo kompanije. Osim toga, sada više nije u Rok Springsu.

— Nego, gde?

— U Big Piniju.

— Zašto?

— Ne bih znao da vam kažem. On je u svakom slučaju iz tog mesta.

— Jeste li češće imali dodira sa njim?

— Ne, gotovo nikada. Mi se i ne

viđamo. Ja sedim ovde, a on u gradu.

— Jeste li u prijateljstvu s njim?

— Ne bi se moglo baš reći.

— Koliko ima godina?

— Tako nešto preko četrdeset. Ne znam tačno. Ali i njega možete da odbacite, mister Erp. On sigurno nema vremena da dolazi ovamo da pretesteriše jelu i bavi se takvim stvarima. Osim toga, Džeferson se nikada takvim poslom ne bi bavio.

— Zašto baš nikad?

— Zbog toga... — Hanter se nasmija. — Izvinite, ali ne mogu to da zamislim: Džeferson i testera. Doista nespojivo.

— Zar je toliko slab da takav posao ne bi mogao da obavi?

— Slab? Koješta? On je gotovo visok kao vi, a jak je kao lav. Ali on... ne. Pre bi to uradio guverner, verujte. Devojke u gradu bi vam o tome mogle pričati. Ima mnogo devojaka koje ga znaju.

— Znači taj Džeferson je pomalo ženskaroš?

Čuvar stanice se ponovo nasmija.

— Bio je veliki probirač. Ni jedna mu nije bila dovoljno fina. Onda se pak vezao za najgluplju, najsiromašniju i najružniju. Ona je nedavno umrla. Nije se još oženio.

Čovek iz Misurija reče zamišljeno:

— Sve mi se čini da je taj vaš Džeferson prilično slavloljubiv čovek.

— Na osnovu čega tako mislite, maršale? Doduše, želeo je da postane guverner, ali je postao šef stanice u Rok Springsu. Nije ni to baš malenkost. Da, da tako je bilo. Godinama je bio tamo, a onda se pre pet godina vratio u Big Pini. Ja mi-

slim da je sam to tražio od kompanije. Naravno, ja to ne znam baš tačno, ali pretpostavljam. Osim toga, ne morate tim čovekom uopšte lupati glavu. On je poslednji koji bi došao u pitanje. Ima on dosta svojih briga sa sinom...

— Dakle, on ima sina?

— Da, Bata. Mladiću je sedamnaest godina. Lep momčić, ali zadržava svom ocu grdne brige.

— Kako to? Čime?

— Čime ne, maršale! Uvek je nešto drugo u pitanju. Prvo je radio kao kauboj na velikom ranču konja kod Livingstona, onda je opet neko vreme radio kod Broksa. I to mu je dosadilo, pa se zaposlio kod Nata Pinija...

Kada su čuli to ime, oba prijatelja iz Dodž Sitijsa načuljiše uši.

— Kod Pinija, onog odgajivača goveda gore na severu?

— Zar ga poznajete?

— Da.

— Grom i pakao, prilično ste se već snašli u ovom kraju. Pa njegov ranč je zabačen, bogu iza leđa! Istina, ima dobra goveda, prvoklasna čak. Jednom mu je jedan trgovac sa istoka savetovao da jednog svog bika odvede na izložbu u Čikago. To je Pini i učinio i dobio nagradu. Čini mi se čak prvu! Pisalo je u svim novinama i brzo se pročulo u kraju.

— Znači Bat Džeferson je i tamo bio i nije izdržao.

— Ne znam baš tačno, mister Erp. Načuo sam samo...

— Od koga?

— Od njegovog oca lično. Pre godinu dana sam ga posetio u Big Pini.

— Sa nekom molbom ili zahtevom?

— Ne... to jest... odakle vam ta pomisao?

— Onako. Govorite samo dalje, molim vas.

— Pa ja sam hteo...

— Šta?

— To je sasvim nevažna stvar, maršale.

— Bez obzira. Pričajte samo.

— Radilo se o stvarima iz naše mladosti. Džeferson je bio prijatelj sa mojim mlađim bratom Edom. I Ed je...

— Mrtav?

— Da. — Onda čuvar stanice iznenađeno odmeri maršala. — Otkud znate?

— Govorite samo dalje, mister Hanter — opomenu ga Holidej, jer je bio manje strpljiv od Erpa.

— Pitao sam ga za jedna stara kola sa arnjevima, koja su već čitavu večnost stajala u njegovom dvorištu. Ja ovde nemam baš mnogo mesta, kao što ste i sami videli. Nova šupa staje prilično novaca, rada i vremena. Onda sam se setio starih kola.

— I, šta je bilo s tim kolima? Jeli vam dao?

— Ne, hteo je da ih proda. Rekao mi je da ih je obećao nekom starom poznaniku.

— Jeli to sve?

— Da, uglavnom. Onda smo još govorili o Batu. Postao je ljutit. Verovatno je opet imao neke nevolje sa mladićem. Otišao sam...

Vajat Erp je još pola sata razgovarao sa starim čuvarom stanice za zamenu konja, ali nije saznao ništa što bi mu pomoglo i navelo ga na neki trag.

Ko bi mogao da dojaše ovamo do stanice, na usamljenu visoravan i sa

još jednim pomoćnikom, ili čak dvojicom pretesteriše džinovsku jelu, tako da za deset do dvanaest časova padne na staničnu zgradu?

Ko bi mogao da ima interesa da ovaj stari usamljeni čovek umre?

Ili je neko možda bio zainteresovan da omete rad stanice za zamenu konja?

To je bilo teško pretpostaviti, jer su bezbrojne stanice, koje su ranije Indijanci spalili, bile ponovo podizane zbog toga što su bile neophodne.

Indijanci?

Vajat je i na to pomišljao, samo ništa nije pominjao. Indijanci su istini za volju uništavali takve stanice, samo je ovaj način bio krajnje neindijanski. Osim toga, šta bi Indijancima koristilo da ometu rad stanice ili da čak ubiju ovog starca, koji već gotovo dve decenije ovde radi. Kada su Indijanci u pitanju, oni dejstvuju odmah, a ne posle sedamnaest godina.

Pa ipak maršal upita za svaki slučaj:

— Jeste li imali nekada neku čarku sa crvenokošcima?

— Ne — nasmeja se Hanter. — Onda kada je ova stanica građena čuvarima je bivalo hladno oko srca jer su znali da su Indijanci gore kod Vetrovite reke. No, hvala bogu, nijednog od tih crvenih momaka nisam video.

Kada su pošli prema vratima, čuvar dodade:

— Možete ovde da spavate. Imam dovoljno pokrivača.

Legli su na pod i čuli Hantera kako još dugo tumara. Onda je konačno zavladao mir u kući, koja je

prema planu nekog podmuklog čoveka već trebalo da bude uništena.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija su rano ustala. Stari je takođe ustao i skuvao kafu. Pola sata kasnije bili su već u sedlima. Pre nego što su krenuli, maršal upita:

— Jeste li ikada imali nešto sa nekim putnikom?

Čuvarevo lice obli-rumen.

— U stvari... nisam.

— Ne morate mi reći mister Hunter, nasmeši se Erp i htede da potera konja.

— Da, čekajte... — Hunter je zbunjeno trljao bradu. — Vi ćete me ismejati. To je bilo pre mnogo, mnogo godina. Tada sam bio veoma mlad.

— Neka žena? — ispitavao je maršal.

— Da, jedna žena. Evelin Hempti. Bila je sa svojim bratom na putu za Džekson. Ne, išla je iz Džeksona za Big Pini. Mislim da su nameravali doći do Rok Springsa. Ona... ona mi se smešila. Tada nisam naravno još bio sed i...

— I šta je dalje bilo?

— Ja sam tada pomislio da bi možda bilo dobro da ne moram ovde da ostanem sam. Žena mi je već bila umrla. Sedam godina sam bio sam. Mlada žena me je tako milo gledala, pa sam to suviše primio k srcu i pitao je kuda i zašto putuje. Kasnije ni sam nisam mogao da shvatim otkud mi tolika sloboda.

— I?

— Čovek koji je bio sa njom je izvukao kobrač i žeštoko me razvukao po licu. Zaneo sam se, čuo mladu ženu kako vrišti, ali je kočija nastavila put. Tada je kočijom upravljao moj prijatelj Džeferson...

— Džeferson?

— Da on je brat šefa pošte o kome sam vam već govorio. Fini momak. No ubrzo posle tog događaja je umro...

— Jeli to sve?

— Da, ustvari sve. Tu ženu sam još jednom video. Dve godine kasnije u Rok Springsu.

— Kada ste potražili Džefersona?

— Tačno.

— I? Nije vas više poznavala?

— Vi maršale kao da ste sveznajući.

— Nisam, ali pretpostavljam da je onaj čovek, koji vas je udario, bio negde u blizini. Ako jedna žena doživi da je neki muškarac udaren kobračem zbog nje, sigurno ga neće tek tako zaboraviti. Siguran sam čak da vas je prepoznala.

— U pravu ste. Tog čoveka sam odmah posle toga takođe video. Bio je elegantno odeven i stajao ispred jedne kockarnice.

— Jeste li imali još nešto sa nekim putnikom?

— Sitnice, samo. Jedan je hteo ovde da spava, jer mu je pozlilo na putu. Jedna starija žena je ovde htela da priži pastrmku. Neki su pravili đubre...

— Znači ništa značajnije?

— Ne.

— Nat Pini, poznajete li ga možda — dosetio se Erp.

— Njega? Kako da ne! Mi smo bili zajedno u istom društvu.

— Istom društvu?

— Jedno društvance prijatelja iz Big Pinija. Pinijeva porodica je pre manje od sto godina i osnovala grad. Bili su to farmeri, traperi i lovci. Nat se izdvojio i postao stočar. Nije se mučio da postane kauboj. Odmah

je prešao u rančere. Njegov deda mu je dao nešto novaca i umesto da njime obnovi i uredi kuću, on je prodao i otišao. Tek posle dužeg vremena smo opet čuli za njega.

— Ko je još bio u tom vašem društvancu?

— Filip Džekins, Roul Anders, Beni Kad i još nekoliko momaka.

— Zar Džube Džeferson nije?

Stari nabra čelo.

— Jeste, ali...

— Pitao sam tek onako. Šta je sa Andersenom, Džekinsom i Kadom?

— Mrtvi su.

— Ko je još bio u društvu?

— Pa eto, Džeferson.

— A Pini?

— I Pini, naravno.

— I ko još?

— Gradonačelnik, i on.

— Šta sada radi i gde je?

— Umro je.

— Jesu li to svi?

— Ne, dva brata Longfelou su bili članovi društva. Još su živi. Ali su teško bolesni već godinama. Jedan je slep, a drugi je izgubio nogu. Nema ni punih šezdeset. Baš je to nevolja.

— Da li se u tom vašem društvu kockalo?

— Da, uglavnom poker. Okupljali smo se u Lebusinovom lokal, šalili se i pili.

— Sada je od tog društva ostalo veoma malo članova: Džeferson, Pini i vi.

— I braća Longfelou.

— Da, tačno.

Hanter pride maršalovom konju i osmehnu se.

— U redu, mister Erp. Sada znate gotovo celu moju životnu priču.

Na žalost, ne verujem da će vam baš mnogo pomoći.

Vajat navuče šešir na čelo.

— Pinija više od tada niste viđali?

— Ne, od onog doba više nisam.

— Da li je Džeferson dolazio ovamo?

— Ovamo? Ne. Šta vam pada na pamet? Rekao sam vam da on ima drugih briga.

— A Bat, da li je on navraćao?

U poslednje vreme mislim?

— Momak? — Stari se uhvati za glavu. — Da, u pravu ste. Bio je ovde pre nedelju dana.

— I?

— Vraćao se iz Džeksona. Pošao je kući. Zatvoren neki momak. Jedva je klimnuo glavom kada sam ga pozdravio i poslao njegovom ocu pozdrav.

— U redu, mister Hanter, sve najbolje. Budite malo oprezniji i pripazite. Možda je doista neko samo hteo da napravi lošu šalu sa vama. No takve šale mogu da imaju koban završetak.

—O—

Kada su malo odmakli od stanice, Holidej reče svom prijatelju:

— Vi naravno ne verujete da je šala?

— Ne, to bi moglo sve pre da bude od šale.

— Kako vam je Pini pao na pamet?

— Ne znam ni sam, Dok. Odjednom mi je pao na pamet ekser od tri inča.

— Znači ne verujete da je pao sa grede?

— Ne. U to ni trenutka nisam ve-

rovao. To je daleko više nego slučaj. Ne mogu da zamislim da je bik tek tako progutao sam, bez ičije „pomoći“, taj ekser.

— Ko li je to mogao da učini?

— To sam đavo može da zna.

Maršal pogleda prema suncu.

— Stići ćemo u grad do podneva.

Neko vreme su jahali ćutke, a onda maršal iznenada upita:

— Zar se niste plašili?

— Kada, Vajat?

— Kada ste stajali u boksu pored bika?

— Ne, nisam se bojao. Zapravo nisam mislio na strah. U glavi mi je bila samo jedna misao: svi ljudi sa ranča polažu svoje poslednje nade u tebe i ti si jedini koji nešto može da učini.

— Za to treba ipak imati nerve.

— Zar ih vi nemate, Vajat?

Maršal se nasmeja:

— Pakao, oblivao me je hladan znoj! No vi ste to izveli veličanstveno. Stari veterinar Blek iz Dodž Sijtića bi sigurno bio ljubomorani da je video šta radite, a naročito kako!

Ljudi u ovoj surovoj još uvek mladoj zemlji bili su veoma vezani za životinje pa su tako naučili i da ih leče. Bilo je, na primer, kauboja koji su čak sami vadili metak iz tela svojih konja, kauboja koji su lečili obolela goveda. Međutim, izvući iz bika zardao ekser od tri inča to niko nije mogao osim lekara.

Čak je izuzetno srčanom i spretnom Holideju ova operacija zadala dosta muka.

— Ja ipak mislim da čovek ako nešto uporno želi da postigne i trudi se, mora kad tad uspeti — reče Vajat.

— Gotovo uvek — uzvratila Holi-

dej. — No, ipak, nadajmo se da nećemo skoro sresti nekog bolesnog bika.

Ponovo su neko vreme ćutali. Konačno se kockar oglasi:

— Ono sa isećenom jelom doista liči na priče o utvarama.

Vajat potvrdi:

— Prilično ružna i opasna utvara, Dok.

— Imate li kakav trag, maršale?

— Na žalost, ne.

— Stari je mnogo toga ispričao. I po vašim pitanjima bilo je najmanje pet sumnjivih.

— Šteta što su se izgubili.

— Čini mi se da ste sumnjali na starog Kripsena?

— Ne dugo. Ali na mladog Džefersona, čoveka sa bičem i, sigurno je besmislica, čak i na Pinija i braću Longfelou.

— Još da pomenete poštara Džefersona, pa će celo staro društvanje biti u krugu sumnjivih.

— Longfelou bih posle čuvarevog objašnjenja morao da isključim.

— Ono što se meni u celoj stvari ne dopada, to je što je tako mnogo članova nekadašnjeg poker-kluba pod zemljom.

— To bi sve mogla da bude čista slučajnost, ali kako, u svakom slučaju, navraćamo u Big Pini, možemo se malo raspitati. Svi su oni čeznuli da budu tamo sahranjeni. To vam je kao čežnja za zavičajem.

Holidej odbaci opušak daleko od sebe.

— Zar mislite da je tako? Pa, nije isključeno. I ja sam koji put obišao neko groblje sumnjajući da ću tamo naći onog ko mi je umakao.

— Mora da se radi o osobama koje su vam pucale u leđa.

— Tačno. Na nekoliko groblja naišao sam na imena takvih starih poznanika. Bili su to oni za koje sam želeo da stignu u pakao. Bili su na najboljem putu. Smrt mi je često olakšala posao. Znae — izraz lica mu se promenio, i pogled odlutao u daljinu prema planinama. — Sve mi se čini da nećete još dugo čuti eho kopita mog konja iza sebe...

— Kako ste to lepo rekli — eho! — zamišljeno uzvratil maršal. — Možda ćete se smeјati i ja sam već razmišljao o tome kako bi izgledalo jednog dana kada budem doista morao sam da jašim. Kada više ne bude bilo Doka Holideja, koji će svojim budnim očima, svojim brzim rukama, munjevitim odlukama i neponovljivom upornošću umeti da mi se nađe u svakoj situaciji.

— Sve mi se čini da nećete morati suviše dugo da čekate na taj dan — uzvratil kockar žustro.

— Taj dan neće doći, Dok! — reče maršal odlučno.

— Zašto ne?

— Jer ćemo jednog dana oboјica, sedi i umorni, sići iz sedla, prodati svoje konje, pokloniti mladim momcima svoje revolvere, a mamuze, već zardale, obesiti kraj kamina.

— Ne znam da li bi to baš bilo lepo?

— Mora da bude.

— Ne. Baš mi pade na pamet: šta je to što je lepo? Ja na primer, nalazim da je lepo jahati sa vama kroz savanu, preko planina, kroz preriju. No i to ne može većito da traje. Morate da mislite na budućnost. Kako se meni čini, doćekaćete duboku starost. Najmanje osamdeset godina. Sada nemate ni četrdeset. Znači ostaje vam najmanje još četrdeset

godina života. Zvezda vam ne donosi mnogo. Veliko ime vam je, istina, donela, ali od toga se ne može živeti. Naročito kada vam bude šezdeset ili osamdeset godina. Jednog dana ćete uvideti da ste dosta učinili za zakon. Kada naše sunce pođe prema zapadu, ili kada zvezda vašeg prijatelja Holideja ugasne...

Vajat je odavno znao da je opasna boljka bila tu, pritajivala se i mirovala neko vreme da bi se opet kao crv javila i počela svoj razorni posao. Izgleda da je taj crv opet počeo da buška.

Da li su tome bile krive hladne noći? Da li se prošle noći prehladio, čekajući napolju sa čuvarom stanice za zamenu konja da maršal dođe?

Retko se događalo da kockaru smeta loše vreme i hladnoća. Jahali su po jugu, po najvećoj žegi mesecima, bivali u najhladnijim i naj-surovijim predelima Amerike, jesenje noći provodili pod vedrim nebom u savani, klancima i vlažnim udoljicama i Holidej je sve to dobro podnosio. No čim bi se ponadao da se izvukao, da je opet sve u redu, bolest bi se ponovo javljala i to u još žešćem obliku.

Nikako nije mogao da odagna preteću smrt, koja mu je kao mač lebdeła nad glavom. Smrt od bolesti kojom ga je zarazio jedan od pacijenata u Bostonu.

Čim bi ga bolest ponovo dokopala, užasna avet smrti javljala se u svoјој zastrašujućој veličini.

Još u toku prošle noći ga je napad opet savladao. Iako mrtav umoran, Vajat je čuo kako mu prijatelj teško diše i kako škrguće zubima.

I sada je siguran znak da mu nije dobro bila odbačena cigareta. Bio je to najbolji dokaz u kakvom se zdravstvenom stanju Holidej nalazi.

Vajat još jednom pogleda prema suncu.

— Ne moramo naročito da žurimo, Dok. Ako stignemo u grad u rano popodne biće odlično. Uopšte, mogli bismo se odmoriti nekoliko dana. Put u Flethid bio je prilično naporan. Konji su prilično iscrpljeni.

— Pa odmarali smo se kod Pini-ja na ranču.

— To, vi zovete odmaranjem. Baš vam hvala. Boravak tamo me je razbolelo. Ostaću u gradu i ispavaću se nekoliko dana. Verujem da ćemo tamo sigurno naći neki čisti pansion kao i kod gospođe Aftnunu u Vir-džinija Sitiju.

Holidej se osmehnu. Odmah je prozreo Vajata.

— Ne, Vajat, pustite to. Mislite na telegram koji vam je Bat Masterson poslao.

— Šta? Mislite, ono sa lovecima na bivole? Ma nemojte! Bat je lav od čoveka. On će zajedno sa Tilghamom i Kidom srediti celu hordu tih lupeža.

Holidej je uvukao glavu u rame-na. Njegovo inače tako glatko i zategnuto lice, kao da je preko noći ostarelo i upalo. Ni traga od ledenog sjaja njegovih plavih očiju!

Obema rukama se držao za vrh sedla.

Vajatu je i ova slika bila poznata.

Kockar se s mukom držao na konju.

Iako ga je duša bolela, videći ga takvog, maršal je ćutao, i nije nu-

dio pomoć, jer je znao kako će kockar reagovati.

— Prokletstvo, Dok, ja sam užasno gladan — reče maršal što je mogao prirodnije. — Uloviću jednog tetreba, pa ćemo ga pripremiti tamo na uzvišici, kod onog drveća.

— Ne — reče odlučno Holidej. — Moramo dalje.

— Mami me jedan sočan tetreb...

— Moramo u Big Pini. Morate da saznate ko je starom čuvaru hteo da sruči jelu na glavu.

— Bio bi ispečen reš i sočan. Imam malo slanine sa Pini ranča. Stari nas je opremio kao da idemo čak u Teksas.

— Moramo u Big Pini, maršale!

Kockarev glas je delovao muklo i strano.

Do uzvišice je bilo najmanje tri do četiri milje.

Kako je iznenada i kakvom žestinom podmukla bolest napala nesrećnog kockara! Nailazila je na otpor njegove snažne konstitucije, ali je ipak bilo izvesno da će ga na kraju poseći kao trulo stablo.

Vajat je jahao na pola jarde iza Holideja, dovoljno brzo da priskoči ako to bude bilo potrebno.

Kao izliven od bronzе sedeo je kockar u sedlu. Uspravan kao uvek.

Samo njegovom večitom saputniku nije moglo da promakne u kakvom se stanju nalazi. To međutim, niko drugi ne bi primetio.

Vajat je ostao uz njega. Nije znao da li je Holidej primetio, ali je bio suviše slomljen da negoduje, ili mu je bilo drago što je tako. Ćutao je. A to se maršalu dopadalo najmanje od svega.

Istini, za volju, kockar je uvek bio

škrta na rečima. Dešavalo se da satima ne progovori nijednu reč. No, ranije, kada je bio bolestan uvek je o tome govorio. Na taj način je uspevao da odagna teške misli.

Sada je međutim ćutao.

Činilo se da nikada neće prevailiti te četiri milje do proplanka.

Kako li je samo morao biti teško Holideju? Bolovi, groznica i strah od smrti kidali su mu nerve. No, nije se ni makao.

Konačno su stigli do uzvišice.

Vajat osmotri gde bi se mogli smestiti i odmah kliznu iz sedla.

Sjahao je tako da se neprimetno nade odmah uz Holideja, koji je običavao da sjaši na levu stranu. No ovog puta je ostao u sedlu. Čovek iz Misurija ga je shvatio. Pravi jahać zna da je u sedlu najsigurniji. Ako sjaši, teško će se ponovo popeći. Time se najbolje objašnjava da se i teži ranjenici grčevito drže sedla. Konj će ih nekuda odneti, možda nekud gde im se može ukazati pomoć. Ako pak padnu iz sedla, teško da im ima spasa. S druge strane, nije mogao ni da ostane dugo u sedlu. Bolest ga je tako brzo savladala, da nije više imao snage.

U takvoj situaciji nisu mogli ni da pomisle da idu dalje.

Maršal je već doživeo da se Holidejevo stanje poboljšava iz sata u sat. No, u ovom trenutku je izgledalo da se novi napad bolesti nalazi u najžešćoj fazi.

Sam slučaj je išao maršalu na ruku. Iz jednog žbuna je upravo izleteo tetreb, mašući krilima.

— Dok!

Vajat izvuče vinčesterku iz futrole.

— Dok, sjašite, evo našeg pečenja!

Pucanj zagrne uzvišicom.

Velika ptica šarenog perja počela se okreće u vazduhu, a onda se u sve manjim krugovima spusti na zemlju.

Kockar se jedva primetno osmehnuo.

— Vi ste izuzetan strelac, maršale — rekao je muklo. Kliznuo je iz sedla, ali na desnu stranu, tamo gde maršal nije stajao.

Taj pokret mora da mu je izazvao užasan bol, jer mu se u deliću sekunde lice zgrčilo.

Vajatu to nije promaklo.

Grčevito je obema rukama stegao kundak puške i preko sedla posmatrao svog prijatelja.

— Odmah ću sedla i pokrivače...

— Ne! Idite po svog tetreba!

Maršal nije imao kud.

Išao je, noseći veliku pticu i trudio se da se osmehuje.

Kockar je još uvek stajao naslonjen na svog konja. U istom položaju, u kome se nalazio i kada je sjahao. Obema rukama je grčevito stezao vrh sedla, tako da su mu zglobovi pobeleli.

Čovek iz Misurija izvuče gvozdeni tronožac, pričvršćen iza sedla i postavi suvarke koje je, uz put, idući po tetreba, sakupio. Onda je počeo da priprema divljač.

Za to vreme kockar je stajao na istom mestu, kao od kamena isklesan.

Maršal je bio van sebe od brige. Iznenada je podigao pogled i rekao.

— Džone...

— Vajate?

— Zašto nećete da sednete? Ja ću vam doneti sedlo.

Dok se okrenuo, zaneo u stranu i

u posljednjem trenutku uspeo da se uhvati za mamuze.

Vajat je samo zaškrgutao zubima od očajanja. Spustio je tetreba na bakarni tiganj. Onda je ustao. Mirnim, sigurnim pokretima otkao je prijateljevo sedlo, skinuo pokrivač i raširio ga kraj vatre. Više nije smeo da mu pomogne. Dok Holidej to ne bi mogao da podnese. Stajao je i dalje, držeći se za mamuzu i gledao u pokrivač.

Treba sesti! Da, ali izgleda da do vatre ima stotinu jardi, koje treba prevaliti. Natčovečanskim naporom krenuo je do pokrivača i spustio se tako da ni jedan posmatrač ne bi mogao da primeti da ga je užasna bolest savladala.

Pojeo je samo dva, tri zalogaja i to na silu. Video je da mu se prijatelj veoma brine, pa nije hteo da ga još više plaši.

— Šta je sad? Nećete valjda celu pečenicu meni da poklonite? Pojedite bar jedan batac — reče Vajat.

Kockar odmahnu glavom.

— Ostatak kasnije. Umotajte ga. Konačno, zašto nam je gospođa Pini dala dve tako lepe lanene krpe? One u koje nam je umotala slaninu.

Holidej je iznenada dobio užasan napad kašlja. Vajat se naže i izvuče iz kockarevih bisaga flašu viskija.

— Šta kažete na ovo? I sami ste često govorili: dobar gutljaj u pravom trenutku može i mrtve da probudi.

Kockar pogleda svog prijatelja pravo u oči. Rekao je muklim glasom:

— Zar je sad pravi trenutak?

— Sigurno. Čini mi se da je i meni potreban gutljaj.

Holidej je gledao u flašu.

— Možda bi bilo dobro da je napunjena ledom. Sve bi trebalo da bude napunjeno ledom, plavičastim ledom iz planinskih jezera Kolorada.

Nije pio.

Maršal sakupi ostatke jela i napravi red, ostavljajući sve stvari na njihovo mesto.

Sedeli su tako pun sat. Sunce je odavno prevalilo zenit.

Holidej je posmatrao njegovu putanju. Nije bio u stanju da ustane. Prvi put u svom životu nije bio u stanju da stane na noge.

Vreme je prolazilo. Došlo je popodne.

— Pripremiću dobru, jaku kafu — rekao je maršal, s mukom prikrivajući očajanje.

— Možda bi to bilo dobro — uzvratilo je Holidej.

Izgleda da je doista aromatični napitak na neki način vratio Holideju snagu. Popio je samo dva-tri gutljaja, a onda ustao.

— Treba da nastavimo put.

Vajat ga je pogledao iznenađeno, zatim je ustao i poneo i prijateljevo sedlo.

— Hvala, ja ću ga sam pričvrstiti...

Nastavili su put.

Na zapadu je horizont bio obojen crvenozlatnom svetlošću zalazećeg sunca. Holidej se zagledao u tom pravcu, a onda upitao:

— Kuda li odlazi? Voleo bih da to saznam. Možda bi baš bilo lepo lutati s njim, napustiti svet i...

Prekinuo je u pola rečenice.

Avetinjsko bledilo razlilo mu se na licu. Usne su mu bile beskrvne i stisnute.

No, ostao je u sedlu, iako je Va-

jat bio ubeđen da će pasti. Maršal je u strahu čak prigrabio uzde prijateljevog konja. Posle nekoliko trenutaka kočkar se lagano okrenu. Izgledalo je da gleda kroz maršala.

— Doista bih voleo da znam kuda to sunce odlazi, Vajat.

Stajali su sada tako jedan uz drugog na jedno isturenom delu zaravnog kraja puta. Nisu ništa govorili. Jedan je bio gotovo savladan teškom, podmuklom bolešću, a drugi očajanjem i bespomoćnošću.

Šta da čini? Suviše je dobro poznao prijatelja, pa mu nije mogao predložiti da ostane tu i uviše se u pokrivače, a da on, Vajat, ode u grad po lekara.

Osim toga, šta bi tu lekar i mogao da pomogne?

Pa i Holidej je sam bio lekar i znao je veoma dobro da za tu bolest trava isceliteljica nije još iznikla.

Minuti su prolazili. Sunce je već klonulo prema zapadu.

Tek kada se izgubilo iza horizonta Holidej podiže glavu.

— To je bio prilično dug odmor, Vajate. Hajdemo dalje.

Bilo je neshvatljivo kakó je uspeo da sakupi toliko snage. Tek, nastavili su put, doduše polako i jahali u susret gradu i novim avanturama.

—O—

Veče se uveliko spustilo.

Varen Eliot je sa svojim ljudima radio punu nedelju u zabranu koji je pripadao braći Longfelou. Sva stabla su bila posečena jer je braći novac bio preko potreban. Bil je bio tako bolestan, da je morao u Čejenu u bolnicu. Sva stabla su bila

posečena samo da bi se platili troškovi.

Za sve drveće, koje će se preraditi u daske i potpalu uspeali su od trgovca da dobiju jedva tri stotine dolara, iako će on na toj kupovini višestruko zaraditi.

Eliot je preuzeo da obavi posao za braću Longfelou i uzeo te večeri tri stotine dolara od trgovca da bi ih odneo na poštu.

Pošao je s novcem prema pošti.

Krupan čovek izađe iz pomoćne prostorije i upita:

— Šta ste hteli, Varen?

— Zar ovde nemate svetla, mister Džeferson?

— Svetla? Šta će mi? To staje mnogo novaca. Moramo da štedimo.

— Zar posao donosi tako malo? Fargo je poznata kompanija. Prokletstvo, baš dobro što u svoje vreme nisam poslušao vaš savet i ostao da radim u pilani kod Emersona.

— Suviše pričate — preseče ga poštar. — Šta ste hteli?

— Treba da predam novac.

— Novac?

U poštarevom glasu osećalo se iznenađenje.

— Nije za mene. Treba da uplatim.

Tek tada Džeferson upali šibicu i prinese je lampi.

Plamičak je treperio i osvetljavao poštarevo lice.

Bez žurbe je privukao stolicu i seo za sto.

— Za koga je novac?

— Šaljem ga u Čejenu.

— Za koga, pitao sam. Treba da odgovarate na pitanje, Varen.

— Za Bila Longfeloua.

Poštar podiže pogled i odmeri Varena ispitivački.

— Longfeloua?

— Da, rekao sam za Bila.

— Odakle taj novac — upitao je žustro.

„Šta li se to tiče poštara“, pomisli Varen. No u Džefersonovom držanju je bilo nečeg tako zapovedničkog, da Varen, koji nije želeo da se prepire, uzvрати preko volje:

— Od drveća.

— Drveće? Pa zar ta dvojica još imaju drveća?

— Imali su na zapadnom obronku jedan manji, komad pod šumom, koji su nasledili od strica. Nedavno je stari umro. Novac je za Bila. Zar ne znate da mu je veoma loše?

— Da, da — promrsi poštar. — Čuo sam već.

Uzeo je pero, mastilo i hartiju.

— U redu, gde treba da se pošalje?

Pola sata kasnije Varen je napustio zviždeći mesnu poštu. Odahnuo je sa olakšanjem, jer je u pošti vāzduh bio ustajao i neprijatan.

„Čudan čovek, taj Džube Džeferson“, pomisli drvoseća.

Poštar je stajao iza svog velikog stola. Zatim je posle nekoliko trenutaka prišao prozoru, odakle je mogao da motri na jednog mladog čoveka, koji je upravo prelazio ulicu.

Samo pola sata kasnije dva priatelja iz Dodž Sitija stigla su sa severa u grad i ujahala u glavnu ulicu Big Piniya.

Gotovo na samom početku ulice, sa leve strane, nalazila se pošta. Vajat zaustavi konja.

— Odmah ću poslati telegram Batu Mastersonu. Neka tu stvar sam uzme u ruke i sam je sredi.

— Zašto — upita ga Holidej. — Pa krenuli smo kući. Najkasnije...

— Ne, moramo da odmorimo konje.

— Konje? Od kada sam ja konj? Poznajem vas dobro, Vajatel!

— Bez obzira šta rekli, ostajemo ovde nekoliko dana. Neće škoditi konjima.

— Zar mi niste rekli da ste svu svoju gotovinu potrošili u Virdžinija Sitiju.

— Imam još nekoliko dolara.

— Sigurno. Može da zalegne za dve nove potkovice.

Vajat kliznu iz sedla.

— Uprkos svemu ostajemo ovde nekoliko dana. Tamo preko sam otcrio zgodan hotel. A sad idem da predam telegram.

Dobacio je Holideju uzde i pošao prema pošti. Kada je otvorio vrata, ostao je da stoji kao ukopan, iznenađen prizorom koji mu se ukazao.

Na podu, ispred pisaćeg stola, ležao je čovek vezanih ruku i nogu.

Maršal mu priđe bliže i naže se nad njega.

Čovek je bio nepovređen. Usta su mu bila zatvorena krpom. Erp mu je odmah izvadi iz usta.

U tom trenutku je Holidej doveo konje do pred poštu i mogao da vidi šta se događa.

Odmah zatim je naišao iz bočne uličice stariji čovek i zastao pred vratima pošte.

— Gospode bože... šta se to ovde... dešava.

— Pozovite šerifa! — doviknu mu Vajat. Čovek pohita.

Iz susedne zgrade naišla je jedna žena. Kada je videla šta se dogodilo, zaklonila je lice šakama i počela da trči zapomažući:

— U pomoć!

— Priberite se gospodo — reče joj Holidej. — Sve je u redu.

Okrenula se i pri bleđoj svetlosti koja je dopirala iz pošte ugledala

umorno lice. Dva čoveka, koja su upravo naišla, odmah su utrčala u poštu.

Vajat je u međuvremenu oslobodio poštara veza na nogama i počeo da seče one na rukama.

Dok Holidej mu je prišao. Odmah zatim je ušao i šerif sa još petoricom ljudi.

Vajat najzad iseče i poslednju vezu i pogleda čoveka na podu.

— Kako je, mister?

Poštar je ispitivački odmerio čoveka iz Misurija, a onda je iza njegovih leđa ugledao šerifa. Lice mu se najednom izobličilo. Počeo je da viče iz sveg glasa:

— Držite ga! Šerife! Držite ovog momka! To je razbojnik koji me je napao!

Ljudi se odmah baciše na Erpa. Vajat se naglo ispravi, u samom skoku uspe da odbaci prvog napadača, a zatim i drugog.

No treći mu se već bacio na leđa. Njega je Holidej sredio udarcem drške kolta.

No sve više ljudi hitalo je u šerifsku kancelariju. Ma kako se kockar branio i pomagao Vajatu, gomila ih je najzad savladala.

Vezani, izgrebani, stajali su tu na sred pošte. Holidej je čak gore prošao. Njegov crni kaput bio je pocepan, ceo rukav istrgnut iz ramena. Kravatu nije više imao, a bela košulja iscepana. Izgledao je jadno.

Kožno maršalovo odelo bolje je podnelo borbu.

Iako su bili čvrsto vezani i više nisu mogli da maknu, svakog od njih je još čuvalo po tri čoveka sa uperenim koltovima.

Šerif, debeljuškast čovek sa velikim brkovima, stade pred njih.

— Tako, sad su naši.

Trljao je zadovoljno ruke i gladio brkove.

— To ste, dakle, vi bili?

Džeferson je sedeo, zanoseći se na svojoj stolici i gledao u pod.

— Poštare — obratio mu se šerif. — Kako se to dogodilo? Ispričajte mi to malo поближе. Ah, pa on je opet u nesvesti! Gde li je taj lekar, Felberte?

— On nije onesvešćen!

Te reči je izgovorio Dok Holidej.

Na to ga, mali mršavi čovek udari po licu.

— Taj ćeš mi šamar platiti, lešinaru — procedi kockar.

— Šta?

Mali čovek se prope na prste i htjede da pljune kockaru u lice.

Holidejevo telo se zgrči pa opusti kao opruga. Udario je mršavog čoveka glavom tako da je ovaj odleteo u drugi kraj prostorije.

Odmah su ostali hteli da se ustreme na kockara.

— Šerife! — vikao je Erp. — Šta to treba da znači! Od kada to svako može da pljuje na čoveka koga ste vi vezali? Ovo nije Meksiko!

— Šta hoćeš ti? — bregnu se čuvar zakona iz Big Pinija. — Nećeš me valjda ti učiti šta ovde treba i sme da se čini. Vi ste razbojnici i bićete obešeni!

— Čak kada bi to i bila istina, ipak ovde niko ne bi trebalo da ima pravo da nas tuče i pljuje! A sada od vas tražim objašnjenje zašto sa nama tako postupate. Vaša je dužnost da nam to objašnjenje date.

— O, ti još imaš nešto da zahtevaš, lupežu? Ono što bi mogao da tražiš to je samo jedna dobra porcija batina ili konopac. Ni jedno ti

neće biti uskraćeno. Ni tebi ni tvom partneru.

— A za šta nas to okrivljujete?

— Ne dugujem vam nikakvo objašnjenje.

— U zabludi ste, šerife. I sami dobro znate da ste dužni. Vi ste naredili da nas savladaju i vežu. Zašto?

— Vi ste razbojnici!

— Šta smo to učinili?

— Napali ste poštu. Ili ste to možda već zaboravili?

— To mora da su braća Flagans — umeša se poštar. — Čak sam u to siguran. Čitao sam njihove poternice. Pošto se jedan borio za drugog, ovaj bleđi mislim, to mora da je Džef. A ovaj drugi, krupniji, je njegov brat Kid. Smem da se kladim jedan prema sto!

— Nemojte se zakleti, poštare. Čudim se da ste tako dobro videli kako se nas dvojica borimo, kada ste visili kao mrtvi na stolici.

— Šerife, odvedite ove lupeže u zatvor — vikao je Džeferson. — Oni su sa još dvojicom upali ovamo i napali me. Opljačkali su kasu. Odneli su tri stotine dolara. Novac koji pripada Longfelouima! Varen Eliot je pre nepun sat predao novac za Bila, koji je u bolnici u Čejeni, smrtno bolestan. Napali su me i sve opljačkali! Vodite ih u zatvor!

Šerif dade ljudima znak.

— U zatvor te lupežel!

Ljudi su hteli da odvuku zatvorenike. Ali se Vajat opirao svom snagom.

— Šerife, vi ponovo zanemarujete svoje dužnosti. Pre nego što nas odvedete, treba da nas saslušate.

Na to Džeferson skoči sa stolice i ispruženom rukom pokaza na čoveka iz Misurija:

— Zar to dozvoljavate pljačkašu pošte, mister Metju?

— Šerif sam zna šta treba da čini — upade Vajat. Za to mu nisu potrebni saveti poštara!

Metju promrsi:

— Pustite, Džeferson, znam ja već šta mi valja činiti.

— A taj bandit? On može da vam govori šta treba da radite?!

— Tišina! — zagrme šerif i pogleda okupljene ljude.

— Vucite taj šljam u zatvor! — uporno je insistirao poštar.

— U zatvor! — ponovila je mlada žena, koja se tu zatekla. — To su razbojnici koji su napali mister Džefersona!

— Na vešala!

— Da, treba obesiti te razbojнике!

— Napred, šerife — obrati se Vajat čuvaru zakona. — Čujete šta ljudi hoće. Možda ste zbog toga zvezdu i prihvatili da se upravljate prema željama gomile?

— Gomila! — uzviknu Džeferson. — Taj zločinac se usuđuje da nas naziva gomilom. Za to bih vam sabio zube u grlo!

— Pokušajte!

Vajatove oči su opasno svetlucale.

Prišao mu je jedan herkulski građanin čovek i uneo se u lice.

— Jesam li i ja gomila?

— Svako ko se suprotstavlja zakonu pripada gomili. Naročito onaj ko šerifu otežava život!

— E za to ću ti sada izbiti zube, momče! To će ti biti priprema za vešala!

Gorostas je pokušao i dobio takav udarac glavom u stomak da je izgubio vazduh i zateturio se unazad.

Vajat je uspeo da se oslobodi napadača udarcem koji se u ovim krajevima naziva „holandski orah“. Onda je priskočio Holideju naslovivši svoje ruke uz njegove. Osetio je kako mu njegov prijatelj nešto gura u ruku. Bio je to mali perorez. Brzo se odmakao da ostali ne bi nešto primetili. Ponovo su ih dvojica prisutnih napala.

— Šerife! — maršalov glas je nadjačao žamor. — Sačekajte još nekoliko minuta pa će vam uštedeti svaki trud. Gomila će nas linčovati. Baš ste vi neki veličanstven šerif. — Ponovo je morao da odgurne jednog napadača glavom. — Doista izuzetan čuvar zakona. Kada ova gužva bude prošla, vaši sugrađani će vam se diviti. Takvog šerifa treba tražiti.

Ništa nije pomagalo. Protiv mase ljudi nisu uspeli ništa. Ljudi su ih dokopali i izvukli iz pošte na ulicu. Glasno vičući, odvukli su ih zatim u zatvor.

Kada su već bili u ćelijama, čuli su sa ulice glasove građana Big Plinija, koji su se ponašali kao podivljali ljudožderi.

— Obesiti! Odmah na vešala!

— Opljačkali su tri stotine dolara!

— Naći ćemo i onu drugu dvojicu!

Vajat i Dok su sedeli u svojim ćelijama i gledali se.

Tek sada je maršalu palo na pamet u kakvom zdravstvenom stanju se Holidej nalazi. Morao je sve ovo da pretrpi i sada je sedeo u mračnoj, vlažnoj ćeliji.

Bledi zraci svetlosti, koji su dopirali u hodnik, dozvoljavali su da se tek konture naziru.

Prokletstvo! Zbog Holideja mu je bilo naročito žao što je do svega

ovog došlo. Maršal je samom sebi gorko prebacivao što je prvo navratio u poštu, umesto u hotel, u kome je Dok mogao i da ostane. Zbog toga su upali u ovaj nimalo prijatan sos.

— Divan grad — čuo je kockarev glas, koji ga je trgnuo iz razmišljanja. Delovao je grubo i podrugljivo, pa ipak kao da mu se vratila ona stara boja. — Doista, odavno sam priželjkivao da dođem u jedan ovako lep grad, gde za promenu može ponešto i da se doživi.

Maršal se osmehnu.

— Pokazaću im još pre nego nas odvedu na vešala!

— U to budite sigurni, Vajate!

Jedan mršavi momak, koji je prisluškivao na vratima hodnika, otrča u kancelariju i došapnu svom debelom šefu:

— Sve sam uspeo da čujem, gazda. To su neki veoma opasni momci. Hoće ceo grad da zapale i obe se predsednika opštine!

Šerif se uhvati za usta:

— To će iskitati, lupeži! Dobro ih poznajemo. Prokleta braća Flangas. Džeferson je u pravu. Jedan je, Džesi kavgadžija i ubojica. Drugi, Kid, je lupež velikog stila, lukav lisac. No, stićiće oni tamo gde im je mesto.

U ćelijama je za trenutak zavlada tišina, a onda Vajat upita svog prijatelja:

— Jeste li čuli?

— Jesam.

— Postavili su nekog da prisluškuje.

— Ali ono što je momak ispričao šerifu je divna priča. Ni Bantlajn ne bi bolju izmislio.

Mogli su da razaberu svaku reč izgovorenu u kancelariji jer je du-

gi hodnik odzvanjao. Holidej se ispruži na zatvorskom ležaju.

— Ako mi samo još pola sata ruke ostanu vezane, biće zlo. Ništa više neću osećati.

— Čekajte — došapnu mu maršal. — Moje veze na rukama već popuštaju. Nije baš lako sa tim malim nožem.

Holidej priđe rešetkama.

— Hodite, zajedno ćemo to brže obaviti!

Stajali su leđa u leđa, kraj rešetaka. Kockar je uzeo nož i presekao veze na Vajatovim rukama. Sada su maršalove ruke bile slobodne. Brzo je isekao veze na nogama, a onda oslobodio i Holideja kožnog remenja.

Šerif im je oduzeo revolvere iz futrola. No kockar je uvek nosio deringer sa dva metka u kaputu, a ispod pazuha još mali remington pištolj, koji je vešt看 manevrom ruke i tela mogao da klizne u desnu šaku.

Holidej je bio jedan od malobrojnih ljudi na zapadu, koji je ovim oružjem umeo majstorski da rukuje. Sve dok bude posedovao ova dva revolvera, koji su ličili na igračke, predstavljao je i te kako opasnog protivnika.

No, kada bi mu i ta dva revolvera oduzeli, još uvek ne bi bio sasvim razoružan. Od kako je imao veliki okršaj u Dalasu i za dlaku izgubio glavu, nosio je stalno nož sakriven pozadi, ispod presavijene kragne kaputa. Taj nož mu je već dva puta do sada spasao život. To, jasno, nije bio mali perorez, kojim su sada sekli veze.

Kockar doturi kroz rešetke maršalu mali deringer. Sada su oboji-

ca bila pripremljena za nove, eventualne napade.

Deringer je i u maršalovim rukama bio opasno oružje. Jednom prilikom u Oklahoma Sitiju je tarazbojnika Hinka Donevana. U Taksonu je takođe savladao deringerom opasnog protivnika, pobunjenika Džeri Flaertija.

No sada su se nalazili u zatvoru.

Iza katanca ih je strpao šerif Big Pinijs, i to pod optužbom da su opljačkali poštu.

Holidej je stajao još uvek naslonjen na rešetke pored maršala.

— Šta mislite o šerifu?

— Ili je zbunjen i nervozan zbog napada, ili je prevejani lupež!

— A šta mislite o poštaru?

— Za razliku od šerifa, tu se ne kolebam. On jeste lupež! — rekao je Holidej odlučno.

Vajat ga upitno pogleda. Kockar duboko udahnu vazduh u bolesna pluća:

— Nije bio ni onesvešćen ni pretučen. Posmatrao sam mu oči. Glumio je onesvešćenog. Zašto je to činio? A i veze su mu bile...

— U pravu ste, Dok. Doista su mu ruke i noge bile vezane na neobičan način. Onaj, ko ga je vezivao, sigurno se baš nije mnogo razumevao u taj posao.

— Tako je. On je mirno dozvolio da ga vežu.

— Nije isključeno čak da se sam vezao — dodade Erp.

— To znači da sa razbojnicima, koji su opljačkali novac, duva u isti rog.

— Možda nikakvih razbojnika nije ni bilo?

— Zar mislite...

— Da, ja mislim da je sve sam iz-

mislio. Govorio je o novcu. Sumnjam da ga je on sam prisvojio, a onda izmislio priču o napadu i tako mirno zadržao za sebe tri stotine dolara.

Neko vreme je ponovo u ćelijama vladala tišina, koju prekide Vajat:

— Jeste li čuli kome je novac bio namenjen?

— Da, Longfelouima.

— Bilu Longfelou. On je po svemu sudeći u nekoj bolnici u Čejeni i novac mu je hitno potreban.

— Longfelou — ponovi Holidej. — Zar se tako ne zovu ljudi za koje je Hanter rekao da su pripadali nekadašnjem društvancu?

— Da baš oni. Sećam se i ja da ih je čuvar pomenuo.

— To je u svakom slučaju veoma čudno.

Hodnikom su odjeknuli oštri koraci.

Svetlost je doprla kroz otvorena vrata prema hodniku. Bio je to šerif. Pratio ga je mladi pomoćnik, koji je malo pre prisluškivao kraj vrata šta zatvorenici razgovaraju.

Pomoćnik je u ruci držao lampu.

— Hej vi tamo — promrsi čuvar zakona.

Dva prijatelja se i ne pomeriše.

— Dakle, stvari stoje ovako: potera je već krenula i traga za vašim saučesnicima. Bez brige, sigurno će ih naći!

— A ako ih ne nađe? — upita mirno maršal.

— Ne raduj se prerano, Džesi! Tebi je u svakom slučaju odzvonilo. Ubio si dvojicu momaka u Kasperu. Dobro te znamo. I tvoj brat Kid neće bolje proći.

— Ako je tako, šta hoćete sada od nas?

— Gde vam je novac koji ste opljačkali?

— A to je u pitanju? Pa vi ste nam pretresli sve džepove. Čudno da nista našli novac.

— Kako, zar je on kod vas? Ted, brzo otključaj!

Pomoćnik je poslušao i drhtavim rukama počeo da otključava. Pri tom mu se lampa, koju je držao, opasno ljuljala.

— Uzmite tom mladiću lampu iz ruke, inače će još zapaliti zatvor — primeti Holidej.

Šerif je progutao mamac i mašio se za lampu.

U tom trenutku su se otvorila vrata na ćeliji u kojoj je bio Vajat Erp. Odmah je podigao revolver. Svetlost lampe obasja cev malog oružja.

Metju se uplašeno trže. Erp otkoči deringer. I pomoćnik se silno uplašio. Odmah je poskočio u stranu da potraži zaklon.

Holidej je sada bio na vratima.

— Otključavaj, momče!

Oči su mu svetlele ledenim sjajem.

Pomoćnik izvuče ključ iz brave na prvoj ćeliji i drhtavim rukama počeo da pretura po svežnju, tražeći ključ druge ćelije. Ispod oka je uplašeno pogledao u revolver koji se svetlucau u Holidejevoj ruci.

— Brže, brže dečko. Znaš i sam kakav sve posao predstoji meni i mom partneru. Treba da obesite trojicu ljudi: predsednika opštine, šerifa...

Mladić je konačno otključao vrata.

— Jednog si zaboravio momče. Sebe!

— Mene? Ali mister Flangas, zašto mene? Šta sam vam ja učinio?

— Ti si malopre rekao šerifu da hoćemo da ga obesimo. I ne samo to. Čak i da hoćemo da zapalimo ceo grad.

— Ja?

— Da, ti glavom i bradom.

Vajat odgurnu šerifa u stranu i oduze mu revolver iz opasača.

Holidej uđe u kancelariju i zaključa vrata koja su vodila na ulicu.

Metju promrsi kroz zube:

— To će te skupo stajati.

— Ne brinite za nas. Svaki od nas je tvrd orah. Osim toga, vi ste nam već odredili konopac, pa ne znam šta bi nam se to još gore moglo dogoditi.

— Moglo bi dosta toga, lupežu.

— O!

— Mogao bih da se pobrinem da budete poslani u Seskatevu u kamenolom, na primer. Šta to znači mora da ste već saznali od svojih prijatelja.

— Pa, u pravu ste — umeša se sada maršal, vraćajući revolver u opasač. Sada, kada je ponovo imao svoje oružje, osećao se neuporedivo bolje.

Dok Holidej je takođe našao svoje oružje i vratio ga u futrole. I deringer, kao i mali remington pištolj, bili su odavno na svojim mestima.

— Tako dakle, hoćete da nas pošaljete u Seskatevu? O tome bi trebalo razmisliti. Šta misliš, ti, Kid?

Na Holidejevom bledom licu, na kome su se još videli tragovi teškog napada, zaigrao je jedva primetan osmeh.

— Kako ti kažeš, Džesi!

— Šerif noće da nas pošalje u Seskatevu na doživotnu robiju.

— Na vešalima je sve brže i jednostavnije.

— Da, stvarno ide brzo, šerife.

— Samo vas odvedu do brežuljka, stave omču na vrat, krc i gotovo! Skoro ništa nećete osetiti, čist posao! Sedamnaest sam ih poslao na onaj svet. Nijedan se nije žalio.

— Nijedan — primeti Holidej, pa pogleda svog prijatelja. — Zar ne nalaziš da je ovaj šerif dobročudan čovek, kome treba malo progledati kroz prste.

Pošto su spoljna vrata prema ulici bila zaključana, Vajat i Dok su mogli da nastave ovu opasnu igru.

— Pitam se samo, brate, da li bi nas mrtav čovek mogao poslati u Seskatevu — rekao Vajat, češući se dugom cevi svog bantlajn specijala po vratu.

Pomoćnik šerifa je gledao u tu cev kao opčinjen.

— Prokletstvo, gazda, jeste li mu vi malopre oduzeli oružje. Uopšte nisam do sada primetio: to je bantlajn revolver. Bantlajn specijal, kakva ima samo dva na celom zapadu. Jedan pripada guverneru Tek-sasa, a drugi...

— Imam ja — nastavi čovek iz Misurija.

Pomoćnik je pokazao da i nije takva krpa, kako je to u prvom trenutku izgledalo.

— Da, da, vi ga imate. No čovek kome on pripada će ga oduzeti od vas. U to budite uvereni!

— Kome kažete da pripada?

— Maršalu iz Dodž Sitija.

— O, ko je taj?

— Ne pravite se glupi nego što jeste, Džesi Flangas. Znae vi veoma dobro da je Vajat Erp maršal u Dodž Sitiju.

— Vidi, molim te! Možda sam ja maršal Dodž Sitija?

Pomoćnik prsnu, u smeh.

— Vi sasvim sigurno jeste. Ako bude došlo vreme da ubice i razbojnici mogu da dospeju na tako važan položaj, Indijanci će ponovo zaposesti ove krajeve.

Holidej, koji je sve vreme osluškivao kraj vrata šta se napolju događa, sada okrete glavu i odmeri pomoćnika.

— Uopšte nije glup ovaj momak. Jeli, mališa, kako bih ti se ja dopao kao Dok Holidej, na primer? Moraš priznati da bi mi to ime veoma odgovaralo?

— Nema sumnje! Ja vam čak od sveg srca želim da jednog dana sretnete kockara!

— Ne mogu ja valjda samog sebe da sretnem, momče. Kakva ti je to glupa šala? Malopre, kada si svom šerifu pričao bajke o nama, tada si bar dokazao da imaš malo mašte, no sa ovom šalom ipak pokazuješ da si praznoglavac.

Šerif se umeša u ovaj neobičan razgovor:

— Ne razmećite se toliko, momci! Još nije za nas došao smak sveta. Baš me interesuje kako ćete se izvući iz ove rupe?

— Rupa je prava reč — zaključio kockar, pažljivo razgledajući kancelariju. — Video sam mnoge šerifske kancelarije do sada, ali ovako prljavu i zapuštenu još nisam.

Šerif planu:

— Nikada vam neće poći za rukom! Nikada! Napolju čeka stotina ljudi koji hoće da vas obese. Džeferson neće tako lako otrpeti to što ste ga napali, pretukli, vezali i opljačkali. Samo čekaju da se potera vrati, a onda ste gotovi!

— Pre toga ćete vas dvojica umreti — reče Holidej hladno.

Dva čuvara zakona su ćuteći gledali u pod. Ponašali su se kao da doista imaju pred sobom dva okorela zločinca, braću Flangas. Zločinca, koji su uživali veoma loš glas u Vajomingu i za kojima je već pune dve godine kružila poternica u mnogim državama.

— Ovaj debeli će iščupati svaki stub trema — primeti Holidej.

Šerif Metju proguta pljuvačku. Pred očima mu se iznenada stvorila jeziva slika: vezanih ruku i nogu visio je obešen na stub.

Krupne graške znoja izbile su mu po čelu.

— Čekajte samo, nećete vi izaći odavde. Čak i da izađete, daleko nećete stići. Mogu da se kladim u zlatnik da nećete umaći. Pogrešnu osobu ste napali. Sa Džefersonom se nije šaliti!

— I mi smo stekli taj utisak — potvrdi maršal. Onda stade pred Metjua i nastavi veoma ozbiljnim tonom: — A sada me dobro slušajte, mister! Pošto nosite zvezdu, iako za taj posao uopšte niste, nešto ću vam reći: vi ste počinili više grešaka nego što bi i jedan šerif sebi smeo da dozvoli. Pre svega ste nas bez ikakvog ispitivanja osudili. Nas ništa niste pitali i upravljali ste se samo prema Džefersonovim optužbama.

Šerif mu uzvрати, mrmljajući kroz zube:

— Šta vi zamišljate? Kada ovde neki razbojnik izvrši napad, zar treba još da se upuštamo u razgovor s njim? Ne, mister, mi odmah dejstvujemo. Udaramo nemilosrdno.

— Udara čovek sa ulice, ali ne šerif. Njegova je dužnost da bdi nad zakonom i zakonitošću. A zakon baš i traži da se pravda štiti i pravo zastupa. Šta je ovde bilo pravo, šta

istina, a šta nije? To često nije lako oceniti. Uvek je loše i pogrešno suditi brzopleto. Jedan čovek viče: To su razbojnici! Za vas to ne bi smela da bude činjenica. Kao čovek od zakona vi to treba da ispitajte, proverite, saslušate, pa tek onda donosite sud.

— Šta? Zar ozbiljno smatrate da je trebalo da dozvolim da me ustrelje?

— Ko to, čoveče, ko bi vas ustrelio? Ko vam je pretio, ko vam je ugrozio život? Kakve to besmislice govorite?

— Pa da vas nismo savladali, sigurno biste pucali na nas! Da možda ne grešim?

Vajat energično odmahnu glavom i podboči se.

— Vi doista niste dorasli ovom poslu, mister. Ako ste već tako zaboravni, onda za ovaj grad ne predstavljate nikakvu zaštitu, ni za ljude koji su vam poklonili poverenje. Ko vam je pretio? Ko vam je ugrozio život? Samo ste se ustremili na nas i savladali nas.

— I tu ste nas dobro namučili — reče šerif i uhvati se za glavu.

Vajat je neko vreme ćutao, a onda izvukao iz džepa poluzgnječenu cigaru i kresnuo šibicu.

— Pošto nas niste pitali za ime, niti šta imamo da kažemo na poštareve optužbe, moramo to sada da vam saopštimo.

— Ni malo me ne zanima — proceđi šerif.

— Treba da vas zanima, čoveče!

— grmeo je Erp.

Posle toga je obavestio oba čuvara zakona šta se doista dogodilo. Kada je završio, Metju pršte u smeh.

— Možete da mi pričate šta god hoćete, Džesi!

— Ja se ne zovem Džesi, mister. Moje ime je Erp. Vajat Erp! Nemojte to smetnuti s uma!

Debeli čuvar zakona iz Big Pini-ja se gotovo zagrcnuo od smeha.

— Vi me doista uveseljavate, Džesi!

— A ja vam velim, šerife, ako još jednom izustite ime Džesi izgubiću volju da se i dalje šalim. Jeli vam to jasno? Dalje, vi ste Doka Holideja i mene napali, onako kako se napadaju pljačkaši i ubice. U redu, kao olakšavajuću okolnost uzimam vam to što poznajete poštara Džefersona, pa pretpostavljate da je častan čovek i da mu morate verovati kada izgovori takve teške optužbe. Drugo, moram da uzmem u obzir da ste dejstvovali u posebnom raspoloženju i stanju. Naime, bili ste veoma uzbuđeni. No, bez obzira na to, šerif nikada ne sme da se zaboravlja. Zar nije vaša dužnost da se prvo uverite da li smo doista izveli taj napad i da li smo doista oni za koje nas Džeferson drži.

Šerif se počea iza uha:

— Ima nečeg u tome što vi govorite, ali konačno moram da verujem Džefersonu, jer on... Zašto bi on tvrdio da ste Flangasi, ako to niste? Kakvog bi razloga imao?

— Vaš je zadatak takođe i da to utvrdite, šerife.

— Moj zadatak?

— Pa naravno.

— Zar vam se ne čini ipak da je to besmisleno?

— Nije, samo je logično. Ništa više.

Šerif, koji se bio sručio na stolicu, sada se uspravi.

— Čoveče, kada nekog poznajete gotovo pola veka, onda mu verujete

ne ispitujući. Pre njemu, nego nekom banditu.

— Gde je taj bandit?

— Pa banditi...

— Oprezno! Vidite, mister. U tom grmu i leži zec. Dokažite da smo razbojnici. Da smo ljudi koji Džeferson tvrdi da jesmo. Dakle, vaša dužnost jeste da to utvrdite. A sada hoću još nešto na vam kaŕem, ŕerife. Zbilja mi je veoma čudno. Mislim cela ta stvar mi je čudna i sumnjiva. Pretpostavite za trenutak bar da vam ja sada govorim istinu.

— To ne može da bude istina!

— Zašto ne?

— Zato ŕto bi u tom slućaju Džeferson bio laŕov!

— O! Po vama je, dakle, iskljućeno da on laŕe?

— To ne. Ali pre moram da budem...

— Pre morate smatrati razbojnika laŕovom, to ste hteli da kaŕete zar ne? Zahtevam od vas, ŕerife Metju, da onda dokaŕete da smo nas dvojica Dŕesi i Kid Flangas. Tek poŕto to dokaŕete možete dalje da deŕstvujete.

— Kada neki razbojnik izvrŕi pljaćku, sasvim je svejedno kako se zove.

— U pravu ste, mister. Ali tada treba u najmanju ruku da budete sigurni da je baŕ taj ćovek koga ste uhapsili razbojnik, a onda da li je doista izvrŕio nedelo za koje ga neko optuŕuje.

Debeli ŕerif se ponovo srući na stolićicu i odmahnu rukom:

— Vi ste vraŕki veliko zakeralo, mister...

— Samo oprezno, ŕerife! Dŕesi i Kid Flangas su pre ravno ćetiri dana bili u Homesvilu. O tome ste i vi već

morali nešto da ćujete. Tamo su izvrŕili napad na jednu banku!

— Jesu li? Veoma zanimljivo! Pa ja to sigurno već znam, ćoveće. Ne možete me smatrati tako glupim. To sam joŕ juće saznao!

— Tako? Joŕ juće? Dakle, ako to znate, onda biste isto morali znati koliko je Homesvil udaljen od vaŕeg divnog grada. Gotovo pet stotina milja. Hoćete li moŕda da mi tvrdite da ih jahać može prevaliti za ćetiri dana? Da bi to postigao, morao jedan deo puta da prede leteći kroz vazduh. Hoću da kaŕem da ŕeleŕznićka pruga nije postavljena. ŕta zakljućujete iz ovoga, vrli ŕerife?

Ćuvar zakona je nervozno trljao bradu.

— To sve mora tek temeljno da se ispita, kao ŕto je to, ustalom, moŕ obićaj a i moja duŕnost.

— Ovo poslednje je taćno — prekide ga marŕal.

Holidej pokaza na hodnik.

— Dok on to bude ispitao moŕe da protekne dosta vremena, marŕale. Predlaŕem da mu pruŕimo mogućnost da u punom miru, neometan ni od koga, o svemu razmisli. Da bi pritom ipak imao priliku da s vremena na vreme izmenja po neku reć sa sebi dragim ćovekom, predlaŕem da odmah uz njega razmiŕlja i pomoćnik. Biće sasvim blizu, ćelija do ćelije.

Rećeno, ućinjeno. Za tili ćas su se obojica mesnih ćuvara zakona naŕla iza brave.

Vajat Erp se uputi u kancelariju i oprezno otvori vrata koja su vodila u dvoriŕte.

— Pozadi izgleda sve tiho i mirno. Pogledaću ipak okolo. Za svaki slućaj.

Ispitao je dvorište, otvorio kapiju koja je vodila na sporednu ulicu, a onda se vratio.

— Ovde je sve u redu. Hajdemo, Dok!

Napustili su šerifsku kancelariju.

Hladan noćni vetar je donosio i po neku snežnu pahuljicu. Još na samoj kapiji kao da je zavijanje vetra uplašio kockara. Stesao se i podigao jaku i zakopčao se do grla.

— Vi morate po svaku cenu u krevet, Dok — rekao je čovek iz Misurija tiho.

— U krevet? Vi doista imate nerve. Gde bih sada mogao da legnem u postelju? Čak i kada bismo našli hotel i pansion gde nas ne poznaju, zar ozbiljno verujete da bi ovako pocepanom i izubijanom tipu dali i viski, a da ne plati unapred?

— Šta i vi ste ostali bez novaca?

— Bez novaca i bez sata. Sve što su mi našli u džepovima, sve su oduzeli.

— I meni takođe, na žalost. Sve su uzeli izuzev nekoliko zgnječenih cigara i šibica.

— Nikako ne mogu da shvatim kako nisu našli deringer?

Vajat je za trenutak oslušnuo, a onda reče:

— Neko dolazi. Moramo što pre da se izgubimo!

Povukao je kockara za sobom prema glavnoj ulici. Gore, na uglu, prikrili su se u senci jednog mračnog trema.

— Nije li suviše rizično?

— Zašto bi bilo? U osnovi na bilo kom mestu u gradu za nas nije podjednako opasno. Konačno i na drugom kraju grada možemo da sretimo nekoga, ko je bio prisutan okršaju.

Na suprotnoj strani ulice su prolazili ljudi, hitajući u krčme.

Na levoj strani se otvoriše vrata jedne kuće i na njima se pojavi devojka.

— Prilično živo ovde u okolini.

Vajat pogleda unaokolo. Na desnoj strani se nalazio hotel, u koji su hteli da idu kada su stigli u grad.

— Hajdemo!

— Šta tako otvoreno, preko trema?

— Dođe nam na isto ako idemo kroz dvorište.

Žurno su prešli ulicu i stigli do ulaza u hotel.

Gotovo pred nosom im se ulazna vrata hotela otvoriše i na pragu se pojavi krupan čovek.

Vajat i Dok zastadoše. Odmah su približili glave i počeli tobož nešto da šapuću.

U to čovek, koji je izašao iz hotela, munu Vajata.

— Hej, treba mi vatre.

Maršal se maši za džep, izvuče šibice i upali je tako da je šakom zaklonio plamen.

— U redu, evo vatre!

Čovek produži dva koraka dalje, pa zastade.

— Hej šta je to tako zanimljivo da se toliko šapuće? Da to nije stari Bat Geringer, poznata pričalica? On svuda zabada svoj nos a onda...

Čovek se vrati i priđe Vajatu i Doku, koji su sada zaigrali na opasnu kartu.

— U zabludi ste, mister — rekao je maršal. — Mi nismo iz ovog grada.

— O, a odakle ste ako smem da pitam? — promrsi nepoznati, očigledno spreman za svađu.

— Sa Pini ranča! — uzvrat Vajat spremno.

— Sa Pini ranča, znači? Zar vi lupeži uopšte navraćate ovamo? Zar niste u poslednje vreme odlazili samo u Džekson, ha? Prokletstvo, progutaću celu potkovicu ako treba, ali ovaj momak u pocepanom odelu je sigurno Bat Geringer.

— Produžite samo, čoveče — rekao mu je maršal. U njegovom glasu se naslućivao prizvuk pretnje. Međutim to kao da je imalo obrnuto dejstvo. Čovek, koji je već bio pošao, ponovo zastade. Još nije oduštao.

— Geringer, pogano momče, šta te je dovelo ovamo? Gde su ona dva dolara koja si izgubio na opkladi?

— Treba da produžite put, čoveče!

— Čekaj samo, daću ja vama Pini ranč. Ovaj ovde je Geringer, a i tebe odnekle znam momče!

Nije imalo svrhe dalje se raspravljati. Čovek im je prilazio, očito kipeći od gneva.

Vajat više nije smeo da okleva. Zamahnuo je snažno levom pesnicom i poslao čoveka u carstvo snova.

— Brzo, Dok! U hotel!

Već su se odavno nalazili u predvorju hotela, kada je stolar na tremu došao k svesti. Džim Federson je sada zbunjeno gledao oko sebe i trljao oči.

— Šta je Federsone — doviknu mu jedan prolaznik. — Opet si popio koju čašicu više?

— Gubi se, stara sovo!

Ječeći se uspravio, trljao bolno mesto na glavi i nastavio put lako se zanošeći.

Da li je sve to doista doživeo ili je to samo bio ružan san? Možda je samo pao, jer ga je opet spopala ne-

svestica, koja ga je već godinama mučila?

Ali, odakle mu onda taj oštar bol u glavi? Prokletstvo, pa iskočila mu je i čvoruga?

U tom trenutku je upravo nailazio stari mesni lekar.

— Hej, Džim šta je s tobom?

— Mora da me je ponovo počela da muči moja nesvestica. Jeli to moguće?

— Svakako. Sve je moguće.

— A čvoruga, doktore?

— Pa možda ste se udarili o neki stub trema ili prozor.

—O—

Dva prijatelja iz Dodž Sitija su zajedno ušla u predvorje hotela.

Vajat je onda prvi prišao recepciji.

Na to vreme Holidej je zatvorio teška ulazna vrata i ostao da stoji u senci.

Pult recepcije nalazio se neposredno uz stepenice koje su vodile na sprat.

U uglu predvorja se nalazio mali sto i kanabe na kome su sedela dva muškarca i mlada, lepa devojka.

Jedan od dvojice muškaraca bio je poštari Džeferson. Bilo je isključeno da ih on neće primetiti.

Uprkos tome, maršal hladno i odlučno nastavi prema recepciji.

Gotovo bi se moglo reći da se dogodilo čudo: Džube Džeferson nije podigao pogled, niti obratio pažnju na pridošlicu. Razgovor sa mladom ženom bio mu je izgleda veoma zanimljiv.

No, bez obzira na to, ne bi mogao ništa da učini. Holidejev revolver je već bio neprimetno uperen na nje-

ga. Neobični poštar iz Big Pinijs bio je, a da sam to nije znao, u šahu.

Vajat priđe pultu.

Sedokosa žena sa debelim naočarima bila je nagnuta nad knjigu gostiju i prstom u cik-cak povlačila preko redova, gde su bila ispisana imena gostiju i datumi.

— Opet onaj drvarski trgovac Hazelmen sa svojom ženom. Hm, ženom. Ta mora da je petnaest godina mlađa od njega. Kakva sramota!

Mrmljala je tako dalje sebi u bradu. Čovek iz Misurija se nakašlja. Nije podigla pogled. Videći da kašljanje ne pomaže spustio je ruku na knjigu gostiju tačno ispred ženinog nosa.

— Tu nedostaju dva imena, gospođo.

— O, koja to? — promrsi žena, pa tek onda podiže glavu.

Naočari joj gotovo padoše sa šiljatog nosa.

— Koja imena — promucala je zbunjeno.

— Moje ime i ime mog saputnika.

— O?

— Imate li dve sobe, gospođo?

Žena drhtavom rukom namesti naočari i isturi glavu napred, kako bi mogla dobro da osmotri kasnog posetioca.

— Dve sobe? U redu... ako vi...

Vajat se osmehnu.

No, istog časa mu osmeh zamre

na licu. Sa užasavanjem je ustanovio da Dok Holidej stoji iza njega.

Kockar je iskoristio povoljnu priliku i pošao odmah za njim.

Čuo je poslednje ženine reči.

— Znate, ledi, trebalo je zapravo da spavamo kod šerifa. No, veoma smo umorni od dugog puta, pa smo odlučili da u vašoj kući prenoćimo.

„Šta li sad kockar ispreda“, sinulo je Vajatu kroz glavu. Sumnjao je da će mu uspeti da napravi utisak na ženu, jer je izgledao žalosno.

Maršal je međutim bio u zabludi.

— Znate, ledi — nastavio je Holidej — nas su usput napali razbojnici. Bilo je grozno. Sutra prepodne ću vam uz čašicu to sve potanko ispričati. Sada bih svakako hteo da se okupam i legnem u postelju.

— Okupate? — promuca žena.

Maršalu je zastao dah videći kako kockar uzmiče jedan korak unazad i malo nakreće glavu govoreći:

— To je neshvatljivo, madam ali vi neverovatno ličite na guvernerovu ženu. Za trenutak mi se učinilo da se obraćam ledi Gloster.

Blago rumenilo razlilo se po ženinom licu, a oči joj zasvetleše. Čak joj je i osmeh zaigrao na usnama.

— Vi poznajete guvernerovu ženu, mister?

— Pa naravno, gospođo. Vi doista neverovatno ličite na nju.

Žena nesvesno popravi nekoliko sedih vlasi, koje su joj ispale iz punđe.

— Doista? To do sada nisam znala, mister.

Nesigurnim koracima izašla je iza pulta i skinula sa table dva ključa.

— Šest i sedam je za vas. To su tople sobe. Najbolje koje imamo. Dakle, napali su vas razbojnici mister...

— Holidej.

— Mister Holidej, veoma mi je žao što vam se to dogodilo. Zar nije užasno? U kakvom strašnom svetu živimo, zar ne? Čovek nigde nije siguran. Pa čak ni ovde u gradu. Večeras se nešto dogodilo u našoj pošti. Četiri razbojnika su je napala. Srećom, dvojicu je šerif uspeo da savlada. Braću Flangas, drumske razbojnike. Strašno, zar ne. Gospode bože!

Stavila je ruku na usta, a Dok Holidej se s mukom trudio da ne prsne u smeh.

Stara nastavi:

— Da niste vi možda naleteli na dvojicu Flangasovih partnera? To je sasvim moguće. Ja ću pitati mister Džefersona. On baš sedi preko...

Holidej stavi ruku na mišiću stare žene i reče blagim glasom:

— Molim vas, madam, danas ništa više o tome. Mi uostalom i nećemo da dižemo veliku prašinu oko toga. Stura pre podne oko jedanaest ćemo vas o svemu podrobno obavestiti. Kakva sreća po nas što smo na-

išli na tako finu ženu, punu razumevanja, kao što ste vi!

Srdačno joj je stisnuo ruku.

— Mora da ste preživeli užasne stvari. Izgledate čak prilično loše. Gde vam je prtljag?

— Sve nam je pokradeno. Srećom smo uspeali da spasemo konje. Smestili smo ih kod našeg prijatelja, šerifa.

—O—

Kada su bili gore i Dok Holidej zatvorio vrata za sobom, maršal skide šešir s glave i maramicom obrisala vlažno čelo.

— Uh! Grom i pakao, kakva predstava! Šta da vam kažem, bivalo mi je naizmenično toplo i hladno. Nisam imao pojma da se guverner zove Gloster i da mu poznajete ženu.

— To da se zove Gloster sasvim sam slučajno pročitao na jednom plakatu u Vileru. Da li ipak imate ženu i kako ona izgleda to pojma nemam, mister Erp.

Čovek iz Misurija klonu na stolicu i razrogači oči:

— Hej, pa vi ste opaka, prevejana varalica.

Holidej skide iscepani kaput i otokopča kragnu na košulji. Zatim skide čizme i sruči se u postelju.

— Dan je bio prilično žestok. Osećam se umoran kao pas. Voleo bih da je već sutra.

Zatvorio je oči.

Vajat ustade sa stolice i priđe postelji.

Prokletstvo! Kako je samo Holidej izgledao! Obrazi su mu upali, a lice posivelo. Brada mu je delovala izduženo i uglasto.

— Da vam donesem nešto odozdo, Dok?

Kockar umorno odmahnu glavom.

— Hvala Vajat. Spavati... umreti...

— Šta to govorite?

Jedva primetan osmeh zaigra na kockarevim usnama.

— To nisu moje reči. To je Šekspirovo. Sećate se, govorio sam vam o tome?

— Sada se sećam. To je pisac pozorišnih komada, „Hamleta” i...

— Upravo ovo je bilo iz Hamleta... spavati... umreti... ništa više.

Vajat oseti kako mu se grlo steže.

— Idem ja u svoju sobu, Dok. Laku noć.

— Laku noć, Vajat.

Sa osećanjem nespokoјstva napustio je maršal prijateljevu sobu.

Zastao je za trenutak u hodniku.

Pri svetlosti koja je dopirala iz predvorja ugledao je siluetu žene na poslednjoj stepenici. Prišao joj je i rekao šapatom:

— Moj saputnik je mrtav umoran i ne oseća se dobro, madam. Hoćete li molim vas pripaziti da ga niko ne uznemirava?

— Ali naravno, mister.

Maršal siđe u prizemlje.

Džeferson je još uvek sedeo sa mladom ženom i razgovarao. Izgleda da se dobro oporavio od „napada”. Bio je odlično raspoložen i po svojoj prilici se udvarao mladoj ženi.

Maršal napusti predvorje kroz vrata koja su vodila u dvorište. Po prečnom ulicom je izbio na glavnu i još jednom proverio da li je šerifska kancelarija dobro završena.

Da bi mogao mirno da spava, kroz dvorište je još jednom ušao u zatvor.

Šerif Metju i njegov mladi pomoćnik su ćutke sedeli u ćelijama.

Maršal je ostao da stoji ispred rešetaka i posmatrao dvojicu čuvara zakona.

Konačno se šerif oglasi:

— Šta smerate?

— Psst — procedi čovek iz Misurija uveren da mu šerif nije poverovao ni jednu jedinu reč i da je i dalje uveren da pred sobom ima razbojnika Flangasa. — Tiho, sasvim tiho, šerife. U protivnom, nećete morati da čekate konopac. Tiho, upozoravam vas. Mi smo napolju.

Posle toga je napustio zatvor.

Kada je stupio u glavnu ulicu upravo je ugledao čoveka kako izlazi iz hotela.

Bio je to poštari Džeferson!

Maršal ostade da stoji naslonjen na stub trema i zapali jednu od preostalih zgnječenih cigara.

Kada je Džeferson stigao do nje-
ga, Erp ga upita:

— Recite mi, mister, jeli ono pre-
ko pošta?

— Da.

— Hvala, mister.

— Zašto pitate? — rekao je Džeferson, ne sanjajući da govori sa istim čovekom, koga je optužio da je razbojnik i da mu je opljačkao tri stotine dolara. Bio je uveren da on sedi u ćeliji i čeka pogubljenje. — Zašto vas to interesuje, mister?

Vajat ostade naslonjen na stub, lica malo povučenog u senku.

— Onako tek, pitam samo.

— Čudno.

— Uostalom, pitam zbog zadatka koji treba da obavim.

— Kakav je to zadatak? — upita Džeferson podozrivo.

Na to maršal pokaza na visoku jelu koja se nalazila u dvorištu pošte, tako da joj se sa glavne ulice video samo gornji deo stabla.

— Vidite li ono visoko drvo?

— Vidim, pa šta?

— Šta bi ste rekli na to da ga neko dole prestruže tačno tako da padne na zgradu... šta mislite da li bi srušilo krov u gornji sprat, ha? Smrskala bi, kažem vam zgradu tako da se više ni miš nebi izvukao živ.

Džefersonu se činilo da će ga udariti kap. Stajao je kao paralizovan i piljio u visokog čoveka koji mu je ispričao tako užasnu stvar.

Pa to je bio njegov krov, njegova kuća, a ako ni miš posle pada ne bi izvukao živu glavu, onda je ni on sigurno ne bi.

— Prokletstvo! — promrsio je najzad. — Šta vam pada na pamet? Kako ste na to došli?

Vajat se žustro nasmeja.

— To je moj zadatak, mister. Ništa drugo. Osim toga, ne znam šta bi se to vas uopšte ticalo? Budite srećni da tamo ne stanujete i ne trpajte nos u...

Džeferson proguta pljuvačku. Pakao! Šta je sad ovo? Jeli to priviđenje, utvara? Nije mu išlo u glavu.

Velika jela treba da bude posećena kako bi srušila poštansku zgradu!

Džeferson, smrtno uplašen, procedi:

— Čoveče, pozvaću šerifa. Pa to je...

Vajat se naglo okrenu. U mraku poštaru nije uspelo da mu razazna lice. Osim toga, bio je toliko daleko od pomisli da bi se tobožnji Flanges mogao sad nalaziti pred njim.

— To ne smete nipošto učiniti, mister.

Poštar se trže:

— Do đavola, šta se ovde zbiva? Vi mi pretite?

— Budite oprezni čoveče. U protivnom bi se moglo dogoditi da čovek koji je govorio o napadu, koga

nije bilo, iste noći doživi pravi napad i ne provede se baš najbolje!

Zbunjeni i uplašeni poštar s mukom je hvatao vazduh. Osećao je kako mu hladan znoj lije niz leđa.

— Dakle, rekli ste jela...

Vajat pogleda prema visokom vrhu drveta koje se videlo iza poštanske zgrade i avetinjaski delovalo u mraku.

— Da, da jela. Tu se ništa ne može izmeniti. Već smo primili novac i moramo da dejstvujemo. A vi da čutite da se i vama ne bi tako neko drvo iznenada sručilo na krov. Gledajte da što pre odmaglite odavde!

— Da, da...

Džeferson pođe nekoliko koraka napred, napusti trem, nesvesno zastade pred poštom i zamisli se.

Vajat ga pozva:

— Šta je sa vama, čoveče? Izgleda da ste popili malo više viskija. Gledajte, rekao sam, da se što pre izgubite odavde!

— Da, odmah — mucao je poštar i gotovo saplićući se pošao napred i šmugnuo u prvu poprečnu ulicu. Maršal je sada bio uveren da će uzeti pušku i celu noć provesti čuvajući stražu u hladnom dvorištu. Čekaće u zasedi čoveka koji treba da mu sruči drvo na kuću.

Za ovu noć se, znači, oslobodio ovog protivnika.

Preko puta šerifске kancelarije nešto koso nalazila se štamparija. Svetlo je još uvek gorelo.

Maršal pređe ulicu i zakuca na prozor.

Stari čovek se uskoro pojavi na njemu.

— Šta želite, mister?

— Možete li da mi odštampate jedan plakat?

— Veliki?

— Da, prilično veliki.

— U redu, uđite. Vrata su još otvorena.

Vajat uđe u radnu sobu starog štampara, koji je nosio štitić od zelenog kaučuka.

— Veoma loše vidim, mister. Pa ipak sve uspevam da pronađem.

— Pravite li vi možda i novine?

— Da „Big Pini poštu“. — Smešio se. — To su male novine za grad i okolinu.

— Kada je sledeće izdanje?

— Sutra. Inače ne bih bdeo do ova doba noći!

— Možete li da primite još jedan veliki oglas?

— Mogu, svakako.

— U redu. Onda mi plakat neće biti potreban.

— Kako god želite. Ja vas ne poznajem, bar ne po glasu. Jeste li odavde?

— Nisam.

— U redu, odmah ću napisati.

Starac uze pero i komad hartije, privuče lampu i zamoči pero u mastilo.

— Dakle, mister.

— Obaveštenje.

— Šta?

— Obaveštenje. To će biti naslov iznad oglasa.

— A tako.

— Dalje: ovim se obaveštava lopov ili lopovi, koji su meni i mom bratu Kidu prilikom napada na poštu ukrali sat i novac, da to odmah vrate, neodložno ih stave pred šerifsku kancelariju. U protivnom biće gužve!

— Šta će biti? — ispitiyao je stari zbunjeno.

— Gužve!

— Aha. A potpis?

— Da, potpis je Džesi Flangas.

— Džesi Flan... — Iznenada je prekinuo u pola reči. Sasvim lagano je podigao glavu i bolje osmotrio lice noćnog posetioca. Skinuo je prvo štit od kaučuka, zatim naočari, ustao i uzmakao korak unazad.

— Džesi Flangas?

— Čuli ste me, mister. A sada na posao. Sačekaću da napravite oglas.

Nije trajalo dugo. Stari je, iako uplašen, vešto i brzo obavio posao i uskoro je pružio Vajatu list. Ovaj samo klimnu glavom dodirnu obod šešira i pođe ka vratima. Tu je zastao na trenutak.

— Nego, mister, kada novac bude stigao, ja ću vam platiti ovaj oglas.

— Da platite — mucao je štampar. — To nije potrebno...

— Rekao sam da ću platiti i gotovo. Laku noć.

— Laku noć.

—O—

Vajat je prešao na drugu stranu ulice i vratio se u hotel. U predvorju nije bilo nikog. Recepcija je takođe bila prazna. Kada je krenuo uz stepenice ugledao je pred sobom par čizama. Podigao je pogled i video čoveka sa revolverom u ruci. Bio je srednjeg rasta, tridesetih godina. Nosio je smeđe kožno odelo i „Nevada” šešir.

— Ruke u vis, stranče!

— Ali, čemu taj napor. Ja nemam ni prebijenog centa u džepu. Ako tražite novac mister, idite preko u poštu. Tamo je uplaćeno tri stotine dolara.

Čovek podrugljivo razvuče usta.

— Ne govorite besmislice, čoveče. Video sam vas malopre kada ste napustili hotel. Vi ste jedan od Flangasovih. Verovatno treći brat.

— Ima ih samo dvojica sa tim prezimenom — uzvрати maršal mirno.

— Onda je vaša sličnost sa jednim od njih gotovo fatalna.

— Zašto fatalna?

— Zato što vas moram sada povesti do šerifa da bi on utvrdio ko ste.

— Radi toga ne morate da prevaljujete toliki put. Ja vam to mogu i ovde reći.

Čovek se nasmeja.

— Ma nemojte, momče. Znamo mi te priče. Napred!

— Ruke u vis!

Bilo je izgovoreno tiho, ali veoma razgovetno, tonom koji nije trepeo pogovor. Glas je dolazio odozgo iz hodnika.

Čovek u smeđem kožnom odelu stajao je sada ukočen kao kip.

Gore iz mračnog hodnika pojavio se kockar. Bio je bleđ kao avet.

Vajat uze čoveku revolver iz ruke.

— Vidite, mister, kada hoćete noću da vršite prepade sa koltom u ruci, morate se prvo uveriti da vam neko ne stoji iza leđa.

— Hm, to je doista trebalo da učinim.

Maršal pogleda Holideja, koji izgleda nije čvrsto spavao, ili je možda i on bio uznemiravan od ovog čoveka.

— Ko ste vi? — upitao je Vajat.

— Moje ime je Umberto.

— U redu, ali to je samo ime. Zanima me šta ste i, šta hoćete od mene?

— Ja sam predsednik opštine Big Plinija i ovde sam čekao vas.

— Vidi molim te, predsednik opštine. Helo, predsedniče!

Vajat mu vrati revolver.

— Štaa?! — zgranu se predsednik.

— Zar ste mislili da ću vašu pučalku poneti za uspomenu u Dodž Siti, predsedniče?

— U Dodž Siti?

— Da, tamo smo se uputili.

— Onda ste se uputili pravo u pakao!

— Ma šta mi napričaste? Inače sam uvek priželjkivao da vidim kako to izgleda u paklu.

Predsednik frknu gnevno.

— Biće to pakao za vas i vašeg partnera, mister. U Dodž Sitiju je Vajat Erp. On će vam pokazati...

— Vajat Erp nije u Dodž Sitiju!

— Onda vi znate više od mene.

— U ovom slučaju sam ja u pravu. Potpuno sam siguran u ovo što govorim.

— Odakle biste to mogli znati? Da nemate tako razgranatu razbojničku mrežu. Zar ste obavешteni preko nje i o tome šta se dešava u daljekom Dodžu?

Maršal prsnu u smeh, maši se za džep, izvuče zvezdu iz njega i pruži je predsedniku.

Umbert je piljio u nju, ništa ne shvatajući.

— Pa to je... — okrenuo je zvezdu — Vajat Erp! Tu piše. To je njegova zvezda. Čoveče, vi ste izgubljeni! On će vas slediti do samog...

Zastao je u pola reči i razrogačenih očiju piljio u maršala, koji se naslonio na ogradu od stepeništa. Umbert okrete glavu i baci ispitiivački pogled na drugog stranca.

— Pakao! Grom i pakao! Da niste... možda... vi... mislim Vajat Erp lično. A vi... Dok Holidej?

— Tako nekako izgleda,* mister Umberto.

— Ne! ne! To ne može biti istina!

— Ipak jeste. Hajdete s nama gore. Čini mi se da Dok hoće ponovo da legne. Možemo da razgovaramo i u mojoj sobi. Laku noć Dok i veliko hvala!

— Nema na čemu. Laku noć!

Umbert je gledao za kockarem.

— To jeste Dok Holidej! Da, to mora da je on. Samo izgleda prilično slabo...

Zatim se obratio ponovo maršalu:

— Dakle, doista je istina. Vi jeste Vajat Erp.

— Hoćete li me to pitati još pet puta, mister?

Predsednik vrati čoveku iz Misurija zvezdu.

— Voleo bih da vidim čoveka kome bi uspelo da ukrade zvezdu maršalu Vajatu Erpu.

— Ne bih nikom savetovao da to pokušava — uzvratil Vajat. — Hajdemo predsedniče.

Sedeli su više od pola sata u maršalovoj sobi. Vajat je obavestio predsednika o svemu što je smatrao za potrebno da ovaj sazna.

Umbert je odmahivao glavom:

— To sve zvuči kao vilinska priča. Džeferson! Uz najbolju volju ne mogu da zamislim šta ga je moglo navesti da starom Hanteru priredi tako grozno iznenađenje. Izmišljeni napad i pljačka, dobro, tu je mogao novac da bude u pitanju, iako mi je i to krajnje neshvatljivo. Džeferson

nipošto nije siromašan. Njemu doista nije potrebno da zbog tolike sume izvodi tako rizičnu stvar.

— To verovatno i nije u pitanju. Ja, međutim, sumnjam da je njemu stalo da poduhvat uspe radi nečeg drugog, a ne radi novca.

— Ne razumem vas.

— Sumnjam da je i tom izmišljenom pljačkom hteo nekome da naškodi. Ako se ne varam, hteo je i Nata Pinija teško da ošteti time što mu je pokušao da ubije rasnog bika. Zatim je Hanteru hteo da sruči tešku jelu na stanicu za zamenu konja. Sada je i Bil Longfelou došao na red.

Umbert je uzbuđeno trljao bradu.

— To bi bio vraški povezan lalac. Prosto ne mogu da poverujem, maršale! Nemojte mi zameriti, ali to mi jednostavno ne ide u glavu. Poznajem Džefersona ceo svoj život i prosto ne mogu da pojmem. Ono što me najviše u tome muči, jeste pitanje: zbog čega? Zbog čega bi sve to činio?

— Ni meni nije baš jasno. Sumnjam da je sa tim ljudima imao nešto, nešto što godinama nije zaboravio, što ga je mučilo i do današnjeg dana nije odustao od osвете.

— Ali šta bi to moglo da bude?

Vajat sleže ramenima.

— To i jeste ključno pitanje. Od Hantera nišmo ništa mogli da saznamo, a Bil Longfelou je u Čejenima...

— Sa njegovim bratom se ne može govoriti. On je na neki način živio leš.

— Ostaje samo Nat Pini. U njega, međutim, polažem najmanje nade. Znao je ko sam, bio mi je veoma zahvalan i nije izrazio nikakvu, ni najmanju sumnju. Osim toga, on je najtvrdoglaviji član društva.

— Kog društva? A da, vi ste mi već rekli. I ja sam nešto našao.

— Zar niste znali da su Pini, Džeferson, Longfelou i Hanter nekada prijateljevali?

— Ne, to nikada nisam primetio. Pre svega ne bih ni poverovao da je Džeferson sa bilo kim u bliskom prijateljstvu. On je uvek bio usamljeni vuk.

— Pokazalo se da nije uvek bio takav.

Razgovarali su još neko vreme, ali nisu uspeali da unesu nimalo svetlosti u ovaj veoma čudan i zamršen slučaj.

— Meni je cela stvar jednostavno zagonetna. Sa smrću ljudi, koje ste mi takođe pomenuli kao članove nekadašnjeg društva, Džeferson sigurno nema nikakve veze. Bio je u Rok Springsu kada je oboreno stablo u šumi ubilo jednog člana tog društva. Drugi je podlegao zapaljenju pluća. Ne...

— Ja nisam ni tvrdio da je hteo da ugrozi živote svojih nekadašnjih prijatelja. Hoće samo da ih teško ošteti. Da je Pinijev bik uginuo, pretrpeo bi rančar ogromnu štetu. Da je jela pala na stanicu za zamenu konja, stari Hanter najverovatnije ne bi izgubio život. Bio bi samo povređen i pretrpeo užasan šok. Ako pak Bil Longfelou i Čejeni ne dobije novac, verovatno zbog toga neće umreti, ali...

Umbert ustade i počea se iza uha.

— Shvatam, a i ne shvatam u isti mah. To je zbilja užasno. Možda nikada niko to ne bi otkrio da vi i Dok niste krenuli ovim putem.

— Možda. Nego, šta sam ono hteo da vas pitam? Ah, da, gde stanuje mladi Džeferson?

— Upravo iza ovog hotela. U maloj mračnoj kući. Možete da je vidite iz hodnika. Hajdete, pokazacu vam.

Vajat izađe sa svojim gostom u hodnik.

— Da ne sumnjate možda i u mladića? Da ne smatrate da je i on uzeo učešća?

— Ne znam da li je učestvovao, predsedniče.

— Kako da to shvatim?

— Možda ni Džeferson, mislim otac, nije uzeo učešća.

— E sada doista više ništa ne razumem — promrsi predsednik i stavi šešir na glavu.

— Sutra ćemo još govoriti o svesmu. Za početak nemojte nikome govoriti ništa. Nije potrebno da se još noćas prepričava naokolo šta ste saznali.

— Laku noć, mister Erp!

Predsednik se uputi niz stepenice. Međutim, nije išao pravo kući. Pošao je prema sporednoj ulici, a onda pored dvorišta pošte. Zastao je na trenutak. Učinio je to gotovo nesvesno. Ono što je čuo nije moglo da mu uđe u glavu. Nije mogao da shvati.

Džube Džeferson razbojnik?

Ne, ma koliko je cenio čuvenog maršala iz Dodž Sitija, mora ipak da je ovog puta Erp bio u zabludi!

Uprkos tome mogao je da pogleda da možda Džeferson ne čuva veliko drvo pozadi u dvorištu.

Umbert otvori vrata i odmah odjeknu hitac i baci ga unazad. Srušio se na zemlju, hripajući. Posle nekoliko trenutaka se sve umirilo.

Kas Umbert je bio mrtav.

Čovek, koji ga je ustrelio, priđe do kapije, pogleda telo na zemlji, a onda zatvori kapiju.

Vajat Erp nije čuo pucanj. Gala-ma, koja je dopirala iz hotelske kuhinje, bila je suviše velika. Posuđe je zveckalo, a i čaše...

Maršal je konačno legao na počinak. U sobi do njegove spavao je kockar.

U zatvoru su šerif i njegov pomoćnik provodili besanu noć, a u sporednoj uličici ispred poštareve kapije ležao je mrtvac.

—O—

Džub Džeferson se probudio tek oko pola osam ujutro. Odmah se setio čoveka na ulici koga je ustrelio.

Da li je još uvek tamo, ili su ga već njegovi prijatelji odvucli?

Međutim, nije smogao hrabrosti da siđe i pogleda. Ubrzo se ulicom prolomio vrisak neke žene. Dakle, našli su ga.

Džeferson nije mrdao iz sobe i nije slušao šta se napolju dešava.

Pola sata kasnije otvorio je poštu. Međutim, nije seo za pisaći sto. Ostao je da stoji u uglu kraj jednog ormara.

Tremom su odjeknuli nečiji koraci. Bio je to Greg Anderson, sused. Džefersonu je zastao dah od straha. Sused nastavi put. No, uskoro su se ponovo čuli koraci. Ovog puta neko otvori vrata. Bio je to mali krojač, Kingston.

— Hej, mister Džeferson. Jeste li već videli...

Tek tada se poštar pojavi i podbulim, mutnim očima pogleda krojača:

— Šta?

— Oglas u novinama!

— Ne, dajte mi da pogledam!

Krojač položi novine na pisaći sto i pokaza oglas.

Poštar je netremice piljio u novinska slova.

— Ne, to mora da je neka neukusna šala!

Glasno vičući utrčala je susetka u poštu, ista žena koja je prethodne večeri zvala u pomoć kada je videla Džefersona vezanog na podu.

— Mister Džeferson! Predsednik opštine! Mrtav je!

— Šta? — promuca poštar i po hita prema vratima. Zastao je kada je žena rekla:

— Leži u sporednoj uličici, ispred vašeg dvorišta.

Džefersonu zaigra pred očima.

— Šta kažete, pozadi, ispred mog dvorišta?

— Da, mister Džeferson. Tačno ispred vaše kapije. Ustreljen je. Metak mu je još uvek u grudima!

Poštar posive. Onda se iznenada brecnu na susede.

— Šta stojite tu i gledate u mene! Mogu li to možda da izmenim!?

— Naravno da ne — reče krojač, pokupi novine i pođe napolje.

— I vi takođe — odbrusi Džeferson ženi.

Uplašena njegovim tonom, na koji nije navikla, žena hitro napusti poštu. Kada su se vrata za njom zatvorila, poštar se sruči na stolicu i zagnjuri lice u šake.

— Predsednik — rekao je muklo.

Nije uopšte čuo kada su se ulazna vrata otvorila.

U poštu je ušao mladić od nepunih dvadeset godina i naslonio se na dovratnik.

— I šta sad? — upitao je mladić.

Džeferson se trže i podiže glavu.

— Bat, šta tražiš ovde?

— Nisam znao da i sam možeš da obavljaš poslove — uzvratila mladić.

Poštar zaškruta zubima.

— Šta to trabunjaš?

— Zar nisam sve tvoje naloge izvršavao dobro i na vreme?

— Šta sve to treba da znači?

— Ali, oče, nemoj sada da se izvlačiš — negodovao je mladić. — Pa ti si taj koji je ustrelio predsednika.

— Predsednika? Ja? Jesi li poludeo?

— Ko bi drugi?

— A zašto bih, molim te, baš ja ustrelio predsednika?

— Otkud ja znam? Možda je pripadao tvom društvu. Samo to do sada nisi rekao.

Poštar ustade od stola, obiđe ga i priđe sinu, drhteći od gneva.

— Slušaj me, Bat... — počeo je da cedi kroz zube. — Ja sam ti već jednom rekao da ne trpaš nos u stvari koje te se ne tiču.

— Hej, pa predsednik naše opštine je ustreljen. Po čemu me se to ne bi ticalo?

— Ja ga nisam ustrelio. Dakle, šta sad hoćeš?

— Izgleda da je baš kod tebe pošao.

— Izgleda, izgleda — vikao je poštar. — Šta ja znam s kim je zapodenuo kavgu? A sad gledaj da što pre odeš odavde.

— Ti si mi obećao dve stotine dolara. Za šalu sa drvetom.

Poštar se levom rukom maši za srce.

— Nemoj me izazivati, Bat, inače može da bude zlo. Zlo po tebe.

— Misliš zlo kao što je to bio slučaj sa predsednikom.

— Gubi se smesta odavde!

— U redu, meni možeš da uskratitiš novac, ali ne i Meku Holeru. Ja sam mu obećao pedeset dolara. On mi je pomogao da prestružem onu idiotsku jelu.

— Ja ti nisam naložio da povedeš tog lupeža.

— Zar si možda mislio da onoliko drvo mogu sam da prestružem?

— Zašto si toliko boravio kod drvoseča, ako to nisi naučio? Kakva je to majstorija prestrugati drvo? Ta šala me staje dve stotine dolara. A ti, praznoglavče, šta ti činiš? Povedeš očevica.

Na mladićevom licu pojavio se lukav izraz.

— Ako hoćeš ja ću ga učutkati?

— Šta znači to: ako ja hoću — upitao je poštar. — Nije trebalo da bude u situaciji da sazna nešto o čemu bi govorio.

— On sigurno neće govoriti. Pa ovaj... koliko bi ti vredelo njegovo ćutanje?

Poštar ispruži ruku i dokopa svog sina za jaku;

— Ti... ti si ga već ubio? — ječao je otac.

Mladić uzvratila cinično:

— Zar je trebalo da dozvolim da ide i priča po gradu šta se dogodilo?

— Ubico! — otac ga odgurnu. — Ubico! Prokletniče!

— Ti si me takvim učinio — rekao je mladić.

Džeferson steže pesnice.

— Napolje!

— Prvo moj novac!

— Ja ubici ništa ne dugujem. Napolje!

— Sam si ubica!

Džub Džeferson je cepteo od gneva.

— Šta sam ja? Reci to još jednom, pa ću te pretući na mrtvo. Posle toga ću biti doista ubica.

— Šta si drugo smerao sa Natom Pinijem i starim Hanterom, ako ne da ih ubiješ?

— Moja stvar! Ti si bio plaćen za to da središ Pinijevog bika i da jela padne na Hanterevu stanicu. Samo to...

Mladić pokaza na ulicu.

— Hej, pogledaj tamo!

— Ostavi me na miru i nestani.

— Uostalom, kako god hoćeš. Možda će te ipak iznenaditi kada čuješ da je stari Hanter preko zašankom. Mogao bi ga sresti ako navratiš preko u krčmu.

— Hanter?

— Da, baš Hanter. Malo pre je projahao ovuda.

— Ovuda? Šta taj lupež je... mislim zdrav je i jaši kroz grad. Kuda li se uputio?

— Sjahao je ispred šerifse kancelarije.

— Do đavola, to se ni po koju cenu ne sme dogoditi! On ne sme da govori sa šerifom.

— Lako je reći. Koliko daješ?

— Sto!

Mladić odmahna glavom.

— Tri stotine.

— Jesi li lud?

— Mislim tri stotine i to odmah.

— Kako to misliš?

— Dve stotine, koje mi već duguješ i ovih sto!

— Gubi se! Prokleti učenjivaču! Poštar je to rekao krajnje gnevno, histerično. No, mladić na to nije obraćao pažnju, niti tome pridavao značaja. Samo se počeošao po glavi.

— Prekasno. Prekasno, oče. Ti si meni poverio da obavim za tebe neke tvoje poslove. Prema tome, znam već suviše. Čak kada bi me sada izbacio napolje, ne bi me se oslobodio. Tri stotine je, u stvari, samo neznatna suma prema hiljadu...

— Kojih hiljadu?

— Od novca za Bila Longfeloua!

— Ti si od toga dobio pedeset dolara. Ti si me tako loše vezao da čovek koji je juče upao ovamo za dlaku nije to primetio, da nisam napravio onu gužvu i njih optužio.

— Divna gužva. Staje te daljih sto dolara.

— Šta... procedi Džeferson.

— Pa za moje ćutanje.

Na to se poštar maši za džep i izvuče iz njega mali revolver, takozvani „klover“. Takvo oružje su nosili gotovo svi ljudi na zapadu, koji nisu hteli da nose oružje otvoreno na opasaču.

— Ti me još ne poznaješ, Bat. Ja sam neumoljiv. A ti si ubica. Ubio si čoveka!

— Jednog čoveka? Ubio sam razbojnika, konjokradicu koji stanuje u kolibi van grada, u kojoj ni Indijanac ne bi hteo da živi. Da ga ja nisam milostivo poslao jednim metkom na onaj svet, neko drugi bi to sigurno učinio. Stari Kripsen ga, na primer, za dlaku nije ubio. Stalno su bili na ratnoj nozi.

— Slušaj, Bat, nestani sada. I to zauvek. Inače ću te predati šerifu.

Mladić se podrugljivo nasmeja.

— Ubica predsednika opštine hoće da me preda šerifu!

Poštar je bio van sebe. Oči samo što mu od gneva nisu ispale iz duplji.

— Idi, dečko, inače ću se zaboraviti! Idi mi sa očiju.

— U redu, ali ću se vratiti po novac, tata!

Mladić se okrete, izađe i sa treskom zatvori vrata za sobom.

—O—

Vajat Erp je ustao prilično rano. Bio je uveren da u gradu ima uticajnog i jakog pomoćnika.

Kao što je bilo ugovoreno, izašao je oko pola devet na ulicu. Bilo je hladno, oblačno i sneg je uporno vejao, sitan i vlažan. Napolju nije bilo žive duše. Samo su glavnom ulicom prošla jedna kola sa arnjevima. Maršal se uputi pravo do šerifске kancelarije.

Šta je to sad?

Na pragu su ležala dva zamotulj-

ka u novinama. U jednom se nalazio novac koji im je prilikom hapšenja oduzet, a u drugom Dok Holidejev sat. Čovek iz Misurija je uzeo zamotuljke i ponovo krenuo preko ulice.

Džubal Džeferson ga je gledao kao da pred sobom vidi utvaru. Da li sanja ili ovaj čovek treba da se nalazi u zatvoru, iza katanca?

— Šta vam je poštaru — upita ga maršal. — Da vam nije loše?

— Dobro je, dobro. Sve je u redu.

— Okej. Onda, molim vas, preuzmite jedan telegram. Šaljem ga šerifu Simsu u Rok Springsu. Sadržaj glasi: ušao sam u trag izvršiocu. Veoma će vas čuditi kada budete saznali ko je u pitanju. Uhapsiću ga danas u podne. U potpisu: Vajat Erp.

Džubal Džeferson je sve sporije i sporije pisao. Kada je maršal izgovorio svoje ime, zamalo nije slomio pero.

— Rekoste li Vajat Erp?

— Da, to sam rekao.

Lagano, kao da je starac, poštar ustade sa stolice.

— Vi ste Vajat Erp — rekao je muklo.

— Da.

— I ušli ste u trag počinocu?

— Da, bilo je prilično zamršeno.

Jedna na izgled besmislena a u stvari mračna priča. Ipak, uspeo sam na kraju da prokljuvim.

— Može li se reći...

— Ne, to se ne može, mister Džeferson.

Maršal pođe prema vratima, a onda zastade.

— Ah da, koliko staje telegram? Poštaru se ote uzdah olakšanja.

— Neću ga ni predati, mister.

— Zašto ne?

— Zato što vi uopšte niste Vajat Erp!

— O?

— Da, ste doista maršal Vajat Erp, morali biste da znate...

— Da jedan službeni telegram ne staje ništa — završi Vajat rečeinu.

— E redu, mister Džeferson, to vidite znam. Samo sam hteo da utvrdim da li biste mi i uprkos tome uzeli novac.

Poštari upadljivo poblede.

— Kako to da shvatim? — upitao je odsečno.

— Nije baš teško da se shvati, mister Džeferson.

Zalupio je vrata pošte s treskom.

Džeferson se sruči na stolicu i steže pesnice.

Šta je to učinio! Kuda ga je dovela bezgranična mržnja prema trojici nekadašnjih prijatelja?

Ono što predsedniku opštine prethodne večeri nije išlo u glavu, njemu, mnogo oštroumnijem, odmah je bilo jasno. Jasno da je čovek koji je upravo napustio poštu doista Vajat Erp.

Znao je to sad pouzdano. Viđao je maršalovu sliku u novinama, ali se toga ranije ne bi setio.

Vajat Erp u ovom gradu! Zbog čega je došao?

O kojoj se to stvari radilo? Na koga se odnosio telegram? Ko je taj izvršilac? Koga je to nameravao da u podne uhapsi?

Uprkos hladnoći, koja je vládala u pošti, osetio je kako mu se čelo rosi znojem.

Da li je to proizvod njegove bolesne mašte, ili je ovo onaj isti čovek koji ga je sinoć našao ovde vezanog?

Koješta! Takva ideja sinula mu je samo zbog silnog straha!

Čovek, koga je sinoć optužio, sedi sa svojim prijateljem preko u zatvoru. Sa prijateljem! Ko je bio onaj drugi?

Džeferson istrča iz pošte i uputi se pravo u šerifsku kancelariju.

Za pisaćim stolom sedeo je Vajat Erp. Džeferson se uhvati za glavu.

— Jesam li ja to sišao s uma?

Maršal ga pogleda upitno.

— Ima li još nešto u vezi sa telegramom?

Poštari se čvrsto držao za dovertak. Odmahnuo je glavom i s napomom procedio:

— Ne, ništa mister Erp. Sve je u redu. Hteo sam samo da govorim sa šerifom.

— Sa šerifom? Možete, ako hoćete. On je u zatvoru.

— U zatvoru?

Vajat ustade sa stolice, skide svežanj ključeva sa zida i reče:

— Hajdete.

Poštari krenuo za njim kao u zanosu.

Maršal otvori vrata hodnika i dovede poštara do ćelije u kojoj je seдео šerif.

Džeferson je piljio, ništa ne shvatajući.

— Dakle? — upita maršal. — Hteli ste da govorite sa vašim vrlim prijateljem, mesnim šerifom?

Džeferson odmahnu glavom.

— Ne, više ne.

Okrenuo se i izašao.

Vajat otvori ćeliju.

— Izadite mister Metju. Gotovo je.

Šerif se i ne pomače.

— Šta je gotovo?

— Hajdete sa mnom.

— Zašto?

— Brzo ćete saznati.

— Ne pada mi na pamet. Ako izadem, vaši psi će me ustreliti.

— Mora da vam savest baš nije preterano čista, šerife.

— Šta vi hoćete od mene, čoveče?

— Već sam vam rekao da ćete saznati.

— Ne želim da saznam.

Na to Vajat otvori drugu ćeliju u kojoj se nalazio pomoćnik šerifa.

— Napred, povedite svog gazdu i izlazite napolje.

Pošto su najzad napustili ćelije, maršal povede šerifa na ulicu.

Dva čoveka su išla prema njima. Nosila su predsednikov leš.

Vajat zastade. Šerif gotovo vrisnu:

— Predsednik! Ko li ga je ustrelio?

— To bih i ja voleo da znam.

Susetka poštara Džefersona dotrča kao bez duše.

— Mister Metju, mister Metju! Predsednik! Ustreljen je! Mister Lankaster ga je našao pozadi u uličici, ispred Džefersonove kapije.

Šerifu se činilo da će mu srce iskočiti iz grudi.

— Umbert... — promućao je.

I maršala je ova vest teško pogodila. Predsednik mu je bio jedini pomoćnik u gradu.

—O—

Džeferson je video maršala i šerifa kako idu prema pošti. Tek što je bio stigao i sklonio se iza zayese. Užasne misli rojile su mu se u glavi.

— Gospode! Šta sam to učinio? Ja nisam razbojnik! Nisam ubica!

Uhvatio se rukama za glavu, ne znajući šta da čini.

Ništa mu, međutim, nije pomagalo. Crne misli su oštajale. Najstrašnija i najmućnija od svih bila je misao, saznanje da je ustrelio predsednika opštine. On! On je ubica!

— Nel — gotovo je vrištao u praznoj pošti.

—O—

Dan kao da nije hteo da svane. Tamnosivi oblaci nadneli su se nad kuće, a sitan vodnjikavi sneg zasipao ulice.

Poštar je stajao povijenih ramena u udubljenju kod prozora i posmatrao ulicu.

Upravo su nosili mrtvog predsednika prema mrtvačnici.

Šta se to dogodilo? U stvari, hteo je da priredi šok starom Matu Pini-ju, a i Hanteru takođe. Longfelou je zadržao novac samo zato da bi Bilu saterao strah u kosti.

Njih trojicu je hteo da uplaši, jer su se tako surovo našalili s njime one septembarske noći pre mnogo godina.

Barbara Rodžer je radila preko u baru „Zvezda“. Bila je sama prava zvezda za usamljen i mračan grad.

Jedan kauboj dugonja bacio je oko na nju. I stariji učitelj, koji je vodio nedeljnu školu i on je hteo da je oženi. Međutim, nije imao sreće.

Onda se usudio da joj se udvara mladi službenik pošte Džubal Džeferson.

Do samrtnog časa neće zaboraviti radostan osmeh u očima mlade žene, kada joj je jednog jutra, dok je bar još bio prazan, doneo buket poljskog cveća.

Posle toga kao da je oluja odnela iz grada. Tome je doprinela zloba ostalih članova društva, koji su sa njim igrali poker u malom baru. Bilo je to prilično površno prijateljstvo, ali je ipak bilo dovoljno jako da ih održi zajedno u sumornim jesenjim i zimskim večerima.

Džeferson nikada nije saznao ko je umešao prste. Nikada! No, jedan od njih je morao da joj kaže da on Džeferson u susednom gradu u Marletonu ima devojku.

U svakom slučaju, još iste večeri pošto joj je poklonio cveće, kada je došao da igra poker, u lokalu je više nije bilo. Nije više nikada došla.

Za stolom uz poker svi su se zaverenički smeškali što ga je teralo iz kože.

Tog dana za pokerskim stolom su sedeli Nat Pini, Hanter i Bil Longfelou.

Dakle, jedan od njih je morao to biti. Nije imao hrabrosti da ih pita, ali je doneo odluku da ih kazni, da im se osveti. U to se bio zakleo. Što je više vremena proticalo, mržnja se u njemu samo povećavala, kao i žeđ za osvetom.

Sada, posle toliko godina usudio se da nešto i preduzme.

Sve što je smislio da im napakosti, bila je čista ludost.

Pini je trebalo da izgubi svog skupocenog bika i tako bude kažnjen, Hanter da bude uplašen pa čak i ranjen padom velike jele na njegovu stanicu. Osvetu za Bila Longfeloua nije još bio smislio. Slučaj mu je sam išao na ruku. Došao je Eliot Varen da preda novac za Bila, koji se nalazio u bolnici u Čeniji. Hteo je to da iskoristi. Stranac, koji je slučajno naišao i našao ga vezanog, došao je kao naručen, bar se u tom trenutku Džefersonu tako učinilo.

Naslonio je čelo na prozor i govorio sebi u bradu:

— Moj sin je ubica, a ni ja nisam ništa bolji. Običan zločinac!

U kakvu nevolju ga je slepa mržnja uvalila!

Bat, neposlušni sin, neradnik i đanguba bio je mnogo gori nego što je to otac pretpostavljao. Trebalo je da ode na ranč, na kome je nekada radio i gde njegova poseta nikome neće pasti u oči, da stavi u valov u hranu veliki zarđao ekser i tako ubije bika. Onda je trebalo da iseče drvo tako da padne na stanicu za zamenu konja u kojoj je radio stari Hanter.

Ništa dalje, ništa više!

A šta je on učinio? Ubio je! A krivicu pripisao njemu, njegovom ocu!

— Ja sam kriv, tako je! I sam sam ubica!

Džeferson je govorio samom sebi, razmišljao glasno ne nalazeći izlaz ni rešenje.

Istrčati i maršalu koga je sam đavo baš sada doveo u grad sve reći?

Šta sve da mu kaže, šta da objasni?

Da li bi mogao bilo šta da kaže što ubica. Džesi Flangas! Ubijte ga! Šta čekate? ...

Bio je izgubljen!

Nije znao da stvari mogu i drugačije da se tumače. Iako je podsticao drugog na dva razbojništva, lažno prikazao da su drugi izvršili napad na njega, iako ga niko nije takao, uz sve to još uvek nije bio ubica.

Vrebao je u dvorištu, obuzet strahom. Držao je pušku u ruci. Kada se kapija otvorila nervi, su mu otkazali i povukao je obarač. No to još

uvek nije bilo ubistvo sa predumišljajem. Bat je, međutim, svesno, planirano ubio čoveka. Ubio ga da bi ga učutkao.

Tu ništa nije moglo da se izmeni.

— Moram da nađem izlaz! — dobovalo mu je u glavi. Mržnja, koja ga je godinama trovala, kao da je uništila svaki smisao za zdravo razmišljanje. Baš zbog toga mu se i učinilo da je ideja, koja mu je tog trenutka pala na pamet, spasonosna.

Naglo je otvorio vrata i istrčao na ulicu. Stao je na ivicu trema, ispružio obe ruke i počeo da viče:

— Ljudi, uzmite oružje! Tamo stoji ubica Flangas! Pobegao je iz zatvora! Ubica! Moramo ga ustreliti! Brzo ljudi!

Iz kuća je odmah istrčalo nekoliko ljudi, noseći oružje.

Iznenada se tu stvorio Bat. Sa paklenim osmehom na usnama. Stajao je raskoračen, i podbočen.

— On je ubio predsednika! — vikao je dalje poštar. — Tamo stoji

Zastao je u pola reči i bacio pogled na svog sina.

— Ti, šta hoćeš ti?

— Moj novac, stari — uzvрати Bat Džeferson grubo.

Na to poštar poteže revolver mnogo brže nego što bi se to moglo postaviti.

Metak kalibra trideset tri zari se u mladićeve grudi. Bat se samo za-

nese unazad. Nije pao. Uspeo je čak da izvuče svoje oružje iz futrole.

Metak, koji je tog trenutka odjeknuo glavnom ulicom, bio je međutim ispaljen iz velikog bantlajn specijala. Mladiću izlete revolver iz ruke.

Preko, na hotelskom ulazu, pojavio se Dok Holidej. Metak iz maršalovog revolvera upravo ga je prekinuo u pričanju veoma zanimljive priče. Vlasnici hotela, koja je navodno veoma ličila na guvernerovu ženu, upravo je ispredao priču o prepadu razbojnika. Kada je čuo pucanj, izvukao je revolver i na užasavanje, sede žene izleteo iz hotela.

Napolju je međutim, sve bilo mirno. Na sred ulice stajao je mlad čovek uzanog lica i sivih očiju. Levu ruku je pritisnuo na grudi, a onda se iznenada sručio na vlažnu zemlju. Ležao je nepomično. Bio je mrtav!

— Flangasovi! Džesi i Kid! — vikao je jedan od građana. Stoje tu još uvek! Šerife, šta se ovde dešava?

Dvojica prihvatiše Džefersonov poziv i podigoše oružje.

U tom času se ulicom prolomi topot konjskih kopita. Nailazilo je sedam jahača na konjima, koji su se kupali u znoju. Ljudi sa Pini ranča. Predvodio ih je sam rančer.

— Hej, šta se ovde dešava? To je mladi Džeferson. Mladi lupež! Šta je s njim?

Poštar siđe teturajući s trema i zagleda se u ubijenog. Pogled mu je bio staklast.

— Ja... sam ga uništio... prvo svojom... mržnjom... a onda i me-
tkom...

Šerif pride rančeru.

— Poznajete li ovu dvojicu ovde gore?

Oči Nata Pinija i njegovih momaka zasvetlucaše.

— I te kako ih poznajem šerife. To su naši prijatelji Vajat Erp i Dok Holidej!

Stočar kliznu iz sedla i pride dvojici prijatelja iz Dodž Sitija.

— Dobro je što sam vas još zatekao ovde. Onih sto dolara ne smete još jednom da odbijete. Za spas mog bika to je i onako suviše mala suma.

Ma koliko se Holidej opirao, morao je konačno da prihvati novac.

— Tako, a sada da proslavimo! — doviknuo je nadzornik. — Pravo u bar „Zvezdu“!...

U baru „Zvezda“ je nekada radila mala lepuškasta Barbara, sa kojom je Džeferson hteo da proživi život u sreći i ljubavi.

Šerif Metju je sye saznao od Vajata Erpa. Uhvatio je poštara, koji je još uvek nemo i nepomično stajao kraj mrtvog tela svog sina i odveo ga u zatvor.

—O—

Kad je raspoloženje u baru „Zvezda“ dostiglo vrhunac, dva prijatelja iz Dodž Sitija su se izvukla neprijetno iz lokala.

Iz šerifske kancelarije je upravo nailazio Metju.

— Hele, maršale, sve je u redu. Našao sam onih tri stotine dolara i biće poslati Bilu. A za pocepan kaput Doka Holideja gradski oci su spremili četrdeset dolara!

Holidej odmahnu rukom:

— Neka za taj novac naprave sanduk za mladića.

Konji su im bili smešteni u konjušnicu. Vlasnik im je pohitao u susret kada je video da dolaze. Trebalo je da se opravda što je bez pitanja odveo konje. Mislio je zapra-

vo da uhvaćenim zločincima, koje čekaju vešala, konji i nisu više potrebni.

Desetak minuta kasnije Vajat i Dok su već napustili grad.

— Je li vam bolje Dok?

— Srećom, jeste.

Vajat se još jednom obazre:

— Konačno i nije tako neprijatan grad.

Kockar odmahnu glavom:

— Mislim da bi bio još lepši i prijatniji da nije sumornog sivog neba i hladnoće.

KRAJ

Pišite nam!

Odgovore

na vaša

pisma

naći ćete

u

PANORAMI

Obaveštavamo čitaoce da od do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije „VAJAT ERP”, raspoložemo sa sledećim brojevima:

9. JAHAC SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA	44. BITKA U LAMESI
14. SERIF IZ DODŽ SITIJA	45. ZAKON KOLTA
16. OLUJA NAD SIMERONOM	46. NA POGREŠNOM TRAGU
17. COVEK S BIĆEM	47. ZLATONOSNA REKA
18. VUKOVI IZ KOLORADA	48. KRVAVI SUDIJA
19. STARI GONIČ	49. ŽUTI DZIM
20. INDIJANSKO SEDLO	50. BEGUNAC IZ FORT VORTA
21. HITAC IZ ZASEDE	51. KOČIJA ZA SALINU
22. AJDAHO KID	52. ZIGOSANI
23. LEDENI VETAR MONTANE	53. BRONKO BIL
24. KRALJ STOČARA	54. KRISTAL PALAS
25. DŽIMIJEVA BANDA	55. PUCNJI U TOMBSTONU
26. CRNI DŽO	56. BANDIT U TOMBSTONU
27. USPAVANI PAKAO	57. OTMICA
28. OPASNA BRAĆA	58. OBRAČUN KOD
O. K. KORALA
29. DRVO ZA VEŠANJE	59. BITKA ZA RANČ
30. TEROR U BLAFU	60. KARAVAN ZA NEVADU
31. ZAVEJANI TRAGOVİ	61. METAK U LEĐA
32. MELEZ	62. TRAGOM UBICA
33. MOMCI SA RIVER RANČA	63. DRAGOCENI TOVAR
34. ATLANTIK SITI	64. DVA PRAZNA SEDLA
35. STRELAC IZ KOLORADA	65. OSVETNIČKI KOLT
36. TĖKSASKA KRV	66. DIMNI SIGNAL
37. GRAD UPLAŠENIH	67. PETI UBICA
38. ŠERIF IZ FARLEJA	68. MLADI ŠERIF
39. LOVAC NA MUSTANGE	69. ŠENANDOA
40. KAMP DRVOSEČA	70. SIERA ARKADA
41. NOĆ U SIJUKS SITIJU	71. UCENA
42. KLANTONOVA BANDA	
43. PREPAD U KLANCU	

Navedene romane možete dobiti, ako uplatite na čekovni račun br. 657-1-255 NIP, FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci do br. 57, a od br. 58 po 2 dinara po svesci

VELIKA NAGRADNA IGRA
SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEDINJENE DRŽAVE!

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca 18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

AVGUST 1970.